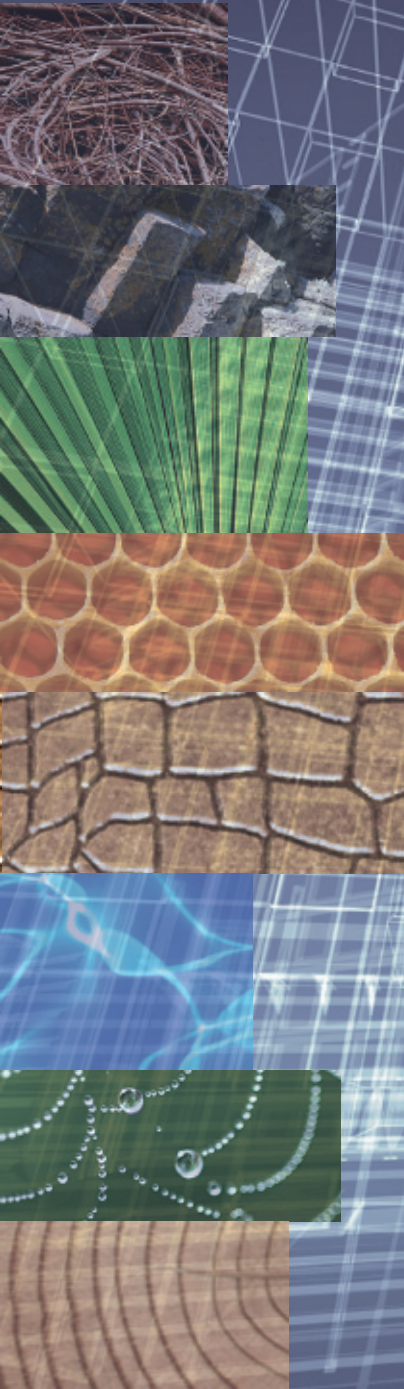

Orde van Architecten – Vlaamse Raad fv
Jaarverslag 08

Without an architecture of our own we have no soul of our own ...
Study nature, love nature, stay close.

Frank Lloyd Wright

Inhoud

	Woord vooraf	p 3
	De Orde van Architecten: taken en organisatie	p 5
	Activiteitenverslag	p 19
	De kerncijfers voor 2008	p 47
	Een vooruitblik	p 53
	De samenwerking met de architect: beknopte gids voor de bouwheer	p 57
	Bijlagen	p 65

Woord vooraf

Voor u ligt het eerste jaarverslag van de Orde van Architecten – Vlaamse Raad fv. Naast een bron van concrete informatie is het een symbool voor de hervormingen die de Orde van Architecten al heeft ondergaan en nog moet doormaken.

Deze hervormingen hebben één doel: de uitoefening van het beroep van architect ten goede te komen. Want de snelle evolutie van de samenleving en van de sociaaleconomische randvoorwaarden noodzaken tot snelle, gepaste reacties, en daar schort het nog altijd aan. Nochtans vervult de architect een belangrijke rol, zowel maatschappelijk als voor de individuele opdrachtgever.

Het beroep van architect is veeleisend, veelzijdig en boeiend. Hij of zij levert een creatieve meerwaarde als ontwerper, staat de bouwheer technisch en administratief bij als onafhankelijk adviseur en vervult een maatschappelijke rol als verplichte bouwpartner. Omdat er over de samenwerking met de architect nog veel vraagtekens bestaan, hebben wij in dit jaarverslag een beknopte gids voor deze samenwerking toegevoegd.

Maar eerst zoomen we in op de Orde van Architecten, de organisatie en werking van de Vlaamse Raad fv - de feitelijke vereniging waarin de vijf provinciale Vlaamse Raden hun krachten hebben gebundeld -, het activiteitenverslag voor 2008 en de kerncijfers. Dit deel wordt afgesloten door het actieplan voor 2009. Want een jaarverslag is maar half zonder een ambitieuze vooruitblik naar de toekomst.

In de bundel met bijlagen vindt u een hele reeks interessante gegevens zoals wie is wie in de Vlaamse Raad, hoe is het ledenbestand van de Orde van Architecten samengesteld, welke architectuurscholen bestaan er in België en hoe evolueerde de bouwsector in 2008.

Door omstandigheden kunnen wij u dit jaarverslag pas laat aanbieden. Voor 2009 mag u op een snellere terugblik rekenen. Wij wensen u een boeiende lectuur.

Als in dit jaarverslag naar de architect in het algemeen wordt verwezen als 'hij' of 'hem', wordt ook 'zij' of 'haar' bedoeld.

Bernard Vauterin
Voorzitter Vlaamse Raad fv

De Orde van Architecten: taken en organisatie

De Orde is een publiekrechtelijke instantie die, op vraag van de toenmalige beroepsverenigingen, in 1963 werd opgericht op initiatief van de minister van middenstand. Om hun beroep in België te mogen uitoefenen, moeten architecten ingeschreven zijn op de tabel van de Orde of op de lijst van stagiairs.

De taken van de Orde

De hoofdpdracht van de Orde werd in de wet van 26 juni 1963 tot instelling van een Orde van Architecten als volgt vastgelegd:

“De Orde van Architecten heeft tot taak de voorschriften van de plichtenleer voor het beroep van architect te bepalen en ze te doen naleven. Zij houdt toezicht op de eer, de discretie en de waardigheid van de leden van de Orde in de uitoefening of naar aanleiding van de uitoefening van hun beroep. Zij doet aangifte bij de rechterlijke overheid van elke inbreuk op de wetten en reglementen tot bescherming van de titel en van het beroep van architect.”

De Orde van Architecten is wettelijk bevoegd voor het opstellen en doen naleven van de deontologie* en voor alle zaken die verband houden met de toegang tot het beroep van architect in België. De Orde ziet er met andere woorden op toe dat iedere architect zich houdt aan de regels die ze zelf opstelt, iets wat ze door middel van sancties kan afdwingen. Dat geldt ook voor buitenlandse architecten die een bouwproject in België uitvoeren.

De Orde staat tevens moreel garant voor de hoge ethische en beroepsmatige kwalificatie van haar leden. Ze ziet toe op de kwaliteit van de opleiding en de prestaties van de architecten en waakt erover dat zij de culturele en architecturale waarden respecteren.

Gezien de sociaaleconomische evolutie sinds 1963 is de Orde nauw betrokken bij de bezinning over de toekomst van het beroep. In dat kader stelt de Orde zich tot doel het belang van kwaliteitsarchitectuur voor onze leefomgeving te benadrukken en erover te waken dat de onafhankelijkheid van de architect wordt gerespecteerd. Want ook in tijden van crisis is de Orde er om de belangen van de architect te behartigen.

* deontologie: de verzameling van gedragsregels waaraan men zich moet houden bij de uitoefening van het beroep.

De Orde en niet-architecten

De Orde van Architecten komt niet alleen in contact met architecten en stagiairs, maar ook met andere doelgroepen die belangrijk zijn bij het vervullen van haar publieke opdracht.

Een niet-exhaustieve opsomming:

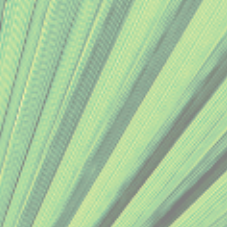
- personeel,
- studenten,
- stagiairs
- onderwijsinstellingen,
- culturele instellingen (Stad & Architectuur, Bozar, VAI Vlaams Architectuurinstituut, ...)
- overheid (Vlaams, federaal, ...),
- aannemers (Confederatie Bouw, Bouwunie, ...),
- bouwheren,
- beroepsorganisaties van architecten (NAV de Vlaamse Architectenorganisatie, BVA Bond van Vlaamse Architecten, AB Architecten Bouwers, FAB Koninklijke Federatie van de Architectenverenigingen van België, ...),
- Test-Aankoop,
- andere Ordes,
- andere organisaties zoals de brancheorganisatie van advies- en engineeringbureaus ORI, het Vlaams Netwerk van Ondernemingen VOKA, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen SERV, ...
- ...

In bepaalde, bij wet vastgelegde omstandigheden, kan de bouwheer een beroep doen op de Orde.

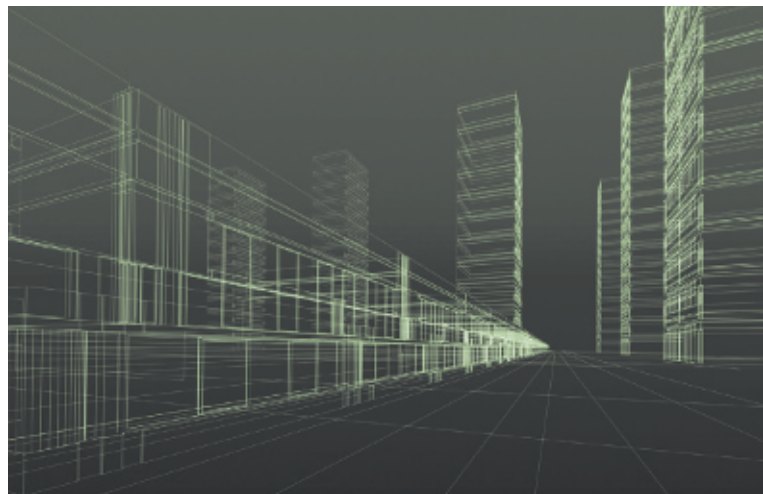
- Hij kan bij de Orde terecht voor het verstrekken van een document dat bevestigt of een architect al dan niet is ingeschreven op de tabel of op de lijst van stagiairs (wet van 26 juni 1963, art. 17). Deze informatie vindt een bouwheer ook op de website van de Orde.
- Bij een betwisting over het bedrag van de erelonen kan de Orde op gezamenlijk verzoek van de architect en diens cliënt het bedrag vaststellen (wet van 26 juni 1963, art. 18). Op verzoek van de rechtbanken en hoven geeft de Orde advies omtrent de bepaling en het bedrag van de erelonen (wet van 26 juni 1963, art. 18).
- Artikel 7, §2 van het Koninklijk Besluit van 25 april 2007 betreffende de verplichte verzekering voorziet dat de bouwheer de provinciale Raad van de Orde kan vragen of een bepaalde architect de verzekeringsplicht naleeft.

Wie van oordeel is dat een architect de regels van de plichtenleer van zijn beroep met de voeten treedt, kan een klacht indienen bij de Orde van Architecten. Indien de feiten als ernstig worden beschouwd, wordt de klacht via een wettelijk vastgelegde procedure onderzocht in de provinciale Raad van de Orde waar de betrokken architect is ingeschreven op de tabel.

De klager is geen partij in de zaak en kan dan ook niet tussenkomen in de tuchtprocedure. Via de tuchtprocedure kan een benadeelde partij ook geen schadevergoeding bekomen. Wie een schadeloosstelling wil voor het nadeel dat hem door de architect werd berokkend, moet zich tot de rechtbank wenden. De Orde kan en mag zich immers niet in de plaats stellen van de hoven en rechtbanken om de aansprakelijkheid van een architect of van eventuele andere in het bouwgebeuren betrokken partijen vast te stellen. Bouwheren winnen in een dergelijk geval het best het advies van een advocaat in.

De organisatie van de Orde

De Orde van Architecten is samengesteld uit een nationale Raad, een Vlaamse en een Franstalige/Duitstalige Raad, provinciale Raden en Raden van Beroep. Om de mandaten in te vullen, worden driejaarlijks verkiezingen georganiseerd. De stemming is verplicht voor alle architecten ingeschreven op de tabel. Kandidaat-mandatarissen moeten minstens tien jaar op de tabel zijn ingeschreven.

De verkiezingen gebeuren per provincie en hebben als resultaat dat de helft van de leden van de provinciale Raad wordt vernieuwd. Uit deze groep wordt een afvaardiging gekozen voor de nationale, de Vlaamse en de Franstalige/Duitstalige Raad. Na de samenstelling van de nationale Raad wordt binnen deze Raad een nieuwe voorzitter gekozen. Om de drie jaar is dit een architect van de andere taalgemeenschap.

De laatste verkiezingen vonden plaats op 23 oktober 2008.

De noodzakelijke hervorming van de Orde

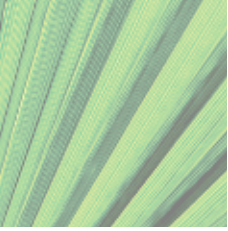
Sinds de oprichting van de Orde worden dossiers waarin een architect is betrokken behandeld per provincie. Elke provincie hanteert daarbij haar eigen manier van evalueren en interpreteren. Daardoor bestonden er tussen de verschillende provincies vaak grote verschillen wat beoordeling en procedures betreft. De behoefte om - minstens op Vlaams niveau - één lijn te trekken, werd steeds groter. Taken, procedures en de beoordeling van dossiers mogen immers niet ad hoc lokaal worden aangepakt, maar moeten op een uniforme leest worden geschoeid.

Bovendien stond de nationale Raad veel te ver af van de lokale werking en had hij geen voeling met de lokale problematiek. Klachten over een gebrek aan dynamiek, een te logge structuur en een moeizame of zelfs onbestaande informatiedoorstroming waren legio. Ook de communautaire verschillen stonden een goede werking in de weg. De cultuurverschillen tussen de gemeenschappen zijn inderdaad groot: bouwstijl, manier van werken, bouwvoorschriften. Precies daardoor zijn heel wat bevoegdheden al overgedragen aan Gewesten en Gemeenschappen: onderwijs, cultuur, ruimtelijke ordening, ...

Aan Vlaamse zijde voelden de provinciale Raden een steeds grotere nood om ervaringen uit te wisselen, kennis en krachten te bundelen, tot een snellere besluitvorming te komen en in heel Vlaanderen snel en op een eenvormige manier te kunnen handelen. Doordat bovendien de mandatarissen almaar wisselden, was het allesbehalve evident voort te bouwen op het werk, de kennis en de ervaring van de voorgaande mandatarissen en zo de continuïteit van de werking te verzekeren. Nochtans moet snel, professioneel en efficiënt kunnen worden ingespeeld op de maatschappelijke evoluties waarmee de architect vandaag wordt geconfronteerd. Om te komen tot een betere dienstverlening voor de architecten drong een hervorming van de Orde zich dan ook op.

Daarom zijn de Vlaamse provinciale Raden de afgelopen jaren steeds meer beginnen samenwerken, aanvankelijk op een informele manier, geleidelijk aan meer geformaliseerd. Deze samenwerking leidde tot een steeds grotere autonomie, zowel aan Frans- en Duitstalige zijde als aan de Vlaamse kant. Resultaat: in Vlaanderen ontstond de Vlaamse Raad fv.

Op 15 oktober 2005 werd in de nationale Raad met bijna eenparigheid van stemmen een aantal afspraken goedgekeurd als tussenstap naar een verdere, meer doorgedreven hervorming.

De twee taalgemeenschappen hebben duidelijk behoefte aan een autonome werking. Zo werden binnen de Vlaamse Raad fv al raadscommissies en departementen opgericht, terwijl de Franstalige Raad daar vooralsnog geen werk van heeft gemaakt. Een splitsing van de Orde moet maken dat de Franstalige/Duitstalige Raad en de Vlaamse Raad elk een aparte werking krijgen. Daarvoor is het wachten op een aanpassing van de wet van 26 juni 1963. Rond die aanpassing doken er al heel wat problemen op. Zo raakte een wetsvoorstel tot hervorming niet tijdig klaar tijdens de vorige legislatuur van de Orde. Door de perikelen in de federale regering wist men bovendien niet goed wat er verder stond te gebeuren. In 2009 wordt het werk daarom hervat door de nieuwe ploeg mandatarissen.

De hervorming betekent uiteraard niet dat er geen overleg meer zou gebeuren tussen Franstaligen en Vlamingen!

De nationale Raad

De nationale Raad is samengesteld uit twintig leden: tien leden die zijn afgevaardigd door de provinciale Raden, tien leden die zijn benoemd door de koning en één rechtskundig assessor. Zij worden aangeduid voor een periode van zes jaar. Om de drie jaar kiest de nationale Raad onder zijn leden een voorzitter, een plaatsvervangend voorzitter, een secretaris en een adjunct-secretaris. Samen met de rechtskundig assessor vormen zij het bureau van de nationale Raad. De nationale Raad kiest eveneens de ondervoorzitters van de Franstalige en van de Nederlandstalige afdeling.

De wettelijke taken van de nationale Raad omvatten volgende zaken.

- De Raad vertegenwoordigt de Orde.
- Hij legt de voorschriften van de plichtenleer voor het architectenberoep vast.
- Hij stelt het stagereglement op.
- Hij kijkt toe op de toepassing van de deontologische regels en van het stagereglement.
- Hij doet de openbare overheden voorstellen aangaande wettelijke of bestuursrechtelijke maatregelen in verband met het beroep en brengt advies uit over alle kwesties inzake de uitoefening ervan.
- Hij stelt de huishoudelijke reglementen van de Raden van de Orde en van hun bureaus vast.
- Hij houdt toezicht op de activiteit van de Raden van de Orde en verzamelt hun uitspraken.
- Hij staat in voor de administratieve afhandeling van de aanvragen van de (buitenlandse) dienstverleners.
- Hij treft alle maatregelen die nodig zijn voor de realisatie van het doel van de Orde.

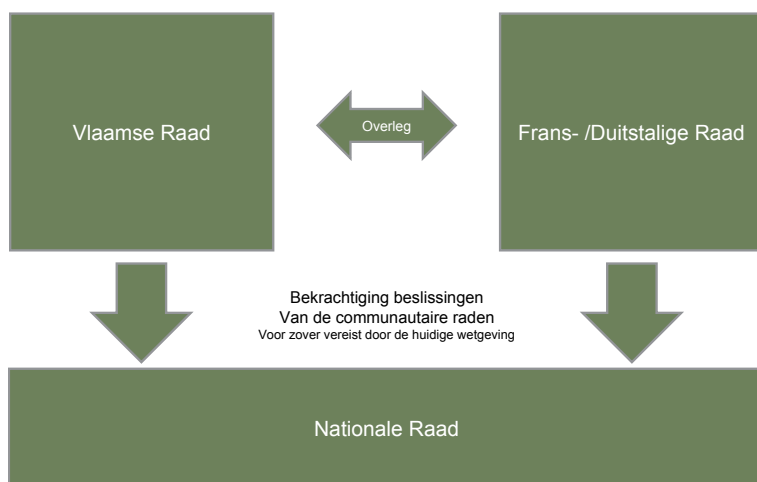
De Vlaamse Raad

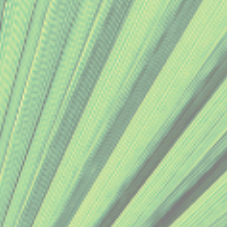
De Vlaamse Raad van de Orde van Architecten is het besluitvormend orgaan van de nieuwe structuur van de Orde. Op dit niveau worden de resultaten van de verschillende raadscommissies, departementen en werkgroepen gecommuniceerd en bekrachtigd.

In de Vlaamse Raad zetelen de vijf Nederlandstalige provinciale Raden van de Orde van Architecten. Het doel van de Vlaamse Raad is te komen tot een efficiëntere werking, een overkoepelend en eenvormig beleid en een verdere professionalisering van de dienstverlening.

Voorlopig moeten de beslissingen van de Vlaamse Raad nog formeel worden bekrachtigd in de nationale Raad. Na een wetswijziging zal de Vlaamse Raad zelf de beslissingen kunnen bekrachtigen.

De Vlaamse Raad fv is de feitelijke vereniging van de vijf provinciale Raden. Deze vereniging valt dus duidelijk te onderscheiden van de Nederlandstalige afdeling van de nationale Raad, die jammer genoeg ook tot Vlaamse Raad werd herdoopt wat aanleiding geeft tot de nodige verwarring.

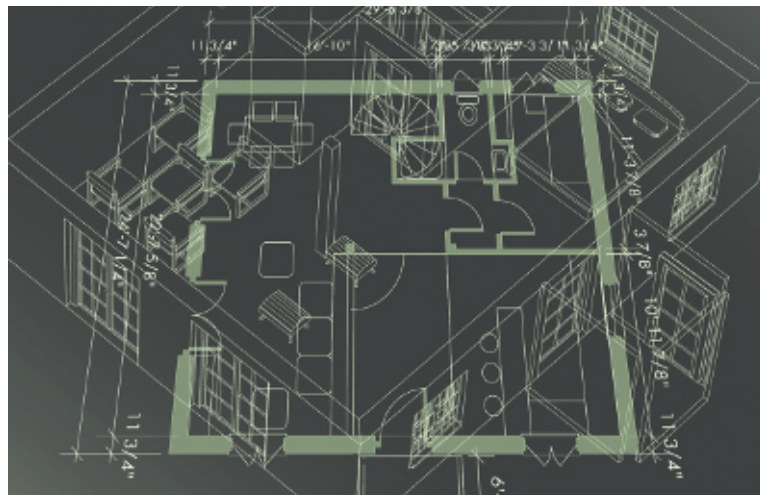

Missie van de Vlaamse Raad

De Vlaamse Raad van de Orde van Architecten waakt over de kwalitatieve uitoefening van het beroep van architect met het oog op het openbaar belang, en dit in een steeds evoluerende maatschappelijke context.

- De Vlaamse Raad stelt daarvoor deontologische regels op en waakt over de correcte naleving ervan.
- Hij beheert een kwaliteitsvolle stage, vereist om het beroep van architect te mogen uitoefenen.
- Hij signaleert knelpunten en doet beleidsvoorbereidend werk voor de overheden om het architectenberoep mee te laten evolueren met de maatschappelijke context.
- Hij sensibiliseert en informeert het publiek omtrent de meerwaarde van de architect in het bouwproces.
- Hij verdedigt de belangen van de architect binnen een Internationale context.
- Hij behartigt de belangen van zowel bouwheer als architect en adviseert, bemiddelt en oordeelt waar nodig.

Over de organisatie van de stage, de voorschriften van de plichtenleer en het internationaal beleid zal altijd voorafgaand overleg worden gepleegd met de Frans-/Duitstalige Orde.

Structuur van de Vlaamse Raad fv

De lokale werkingskernen (LWK) met de lokale werkingscellen (provinciale Raden)

Het Vlaamse en het Franstalige landsgedeelte tellen elk vijf provinciale Raden, meestal met zetel in de provinciehoofdstad. Ieder kantoor beschikt over een aantal personeelsleden in verhouding tot het aantal architecten in die provincie.

Elke provinciale Raad bestaat uit zeven verkozen leden en één rechtskundig assessor, aangeduid voor een periode van vier jaar. Elke drie jaar kiest de provinciale Raad onder zijn leden een voorzitter, een ondervoorzitter en een secretaris. Samen met de rechtskundig assessor vormen zij het bureau. De provinciale Raad kiest eveneens een afgevaardigde voor de nationale Raad.

De provinciale Raden hebben volgende bevoegdheden.

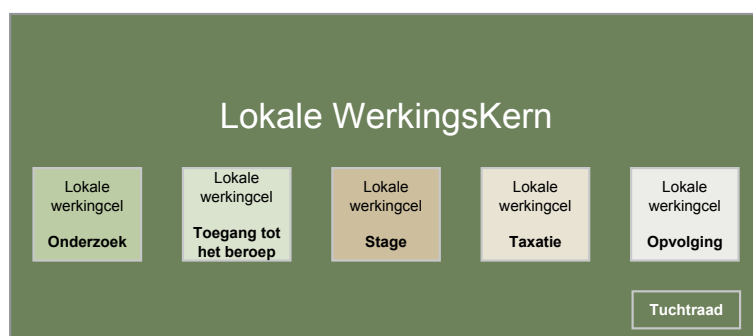
- Zij houden de leden- en stagiairlijsten van de Orde bij.
- Zij ontvangen en reiken de nodige documenten uit voor buitenlandse architecten en voor architecten die in het buitenland willen werken.
- Zij leggen op gezamenlijk verzoek van partijen het bedrag van de erelonen vast.
- In sommige gevallen geven zij advies omtrent de bepaling en het bedrag van de erelonen.
- Zij verzekeren de naleving van de plichtenleer van het beroep.
- Zij waken over de eer, discretie en waardigheid van de leden van de Orde in de uitoefening van hun beroep.
- Zij doen bij de rechterlijke macht aangifte van alle inbreuken op de wetten en reglementen ter bescherming van de titel en het beroep van architect.
- In voorkomend geval leggen zij sancties op aan leden die hun plichten niet naleven.

Wat betekent dit concreet voor de bouwheer?

Een architect kan geen stedenbouwkundige vergunning aanvragen zonder het vereiste visum van de provinciale Raad. Dat visum bestaat uit een stempel waarmee de Orde aan de nodige instanties aangeeft dat de architect ingeschreven is bij de Orde en altijd de deontologie heeft nageleefd. Dat geeft de bouwheer de zekerheid dat hij met een erkend architect te maken heeft.

De huidige provinciale Raden handelen als **lokale werkingskernen**. Zij blijven het rechtstreeks aanspreekpunt voor architecten en bouwheren.

In elke lokale werkingskern werken vijf lokale werkingscellen rond een bepaald thema: onderzoek, toegang tot het beroep, stage, taxatie, opvolging. Elk van deze cellen behandelt voor haar thema de individuele architectgebonden dossiers.

Lokale werkingscel onderzoek

Zij bestaat uit een voorzitter, een ondervoorzitter en een secretaris. Zij onderzoekt, bijvoorbeeld ten gevolge van een klacht van een architect of een bouwheer, of een bepaalde architect zijn beroep uitoefent volgens de deontologische code. Als er voldoende aanwijzingen zijn dat dit niet het geval is, kan het dossier worden doorverwezen naar de tuchtraad.

Lokale werkingscel toegang tot het beroep

Zij behandelt inschrijvingen en weglatingen op de tabel, coördineert mutaties tussen de lokale werkingskernen, onderzoekt de statuten van vennootschappen, ...

Lokale werkingscel stage

Zij staat in voor de erkenning van het stagemeeesterschap, de aanvragen van stagiairs, de klachten van stagiairs of stagemeeesters, het stageplan, ... Zij is eveneens verantwoordelijk voor de aanstelling van de stagecommissarissen die de stageplaatsen bezoeken en hun bevindingen rapporteren. De werkingscel stage gaat ook na of tijdens de stage alle aspecten van het beroep voldoende aan bod komen.

Lokale werkingscel taxatie

Zij geeft raad en bemiddelt bij ereloongeschillen tussen architecten, of tussen architect en bouwheer. Als een minnelijke schikking niet haalbaar blijkt, kunnen de partijen - mits wederzijds akkoord - een taxatieprocedure starten. De partijen kunnen zich ook wenden tot een burgerlijke rechtbank. Deze laatste kan advies vragen aan de LWK die voor de voorbereiding de lokale werkingscel taxatie aan het werk zet.

Lokale werkingscel opvolging

Zij behandelt dossiers waarbij een architectenopdracht door de bouwheer of de architect vroegtijdig wordt beëindigd. Als de architect wordt opgevolgd door een andere architect, controleert deze werkingscel of de opvolging volgens de regels gebeurt. Als nog geen architect is aangesteld om de opdracht voor te zetten, dient de Orde klacht in bij het parket en de lokale overheden, en waakt ze erover dat er daadwerkelijk een architect wordt aangesteld.

De raadscommissies

Elke lokale werkingscel behandelt voor haar thema de individuele architectgebonden dossiers. Dossiers die extra aandacht vergen, die in de diverse provincies op een andere manier worden behandeld of waarvoor nog geen eenduidige oplossing bestaat, worden doorverwezen naar de desbetreffende raadscommissie. In deze ***raadscommissie*** zetelt de voorzitter van elke lokale werkingscel.

De raadscommissie buigt zich over specifieke dossiers op uitvoerend vlak en sleutelt aan eenvormige procedures en beoordelingen voor heel Vlaanderen. Op basis van praktische ervaringen werkt ze tevens beoordelingsroosters uit die de lokale werkingscellen kunnen hanteren. Zo kunnen deze cellen sneller en efficiënter werken en kan op termijn het aantal vergaderuren van de mandatarissen dalen.

Raadscommissie onderzoek

Zij streeft op Vlaams niveau naar eenvormige procedures en beoordelingen.

Raadscommissie toegang tot het beroep

Zij spit zaken uit waarvoor na behandeling door de lokale werkingscel toegang tot het beroep verder advies nodig is.

Raadscommissie stage

Zij volgt de stagedossiers op die na behandeling in de lokale werkingscel stage verder advies of een gelijkvormige procedure vereisen.

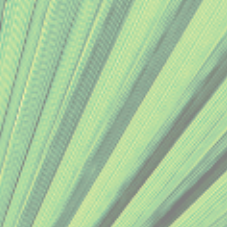
Raadscommissie taxatie

Zij komt tussenbeide bij discussies over ereloongeschillen, als bemiddelaar of als beslissende derde. Voor bepaalde dossiers kan ze op verzoek van de rechtbank ook adviserend optreden.

Raadscommissie opvolging

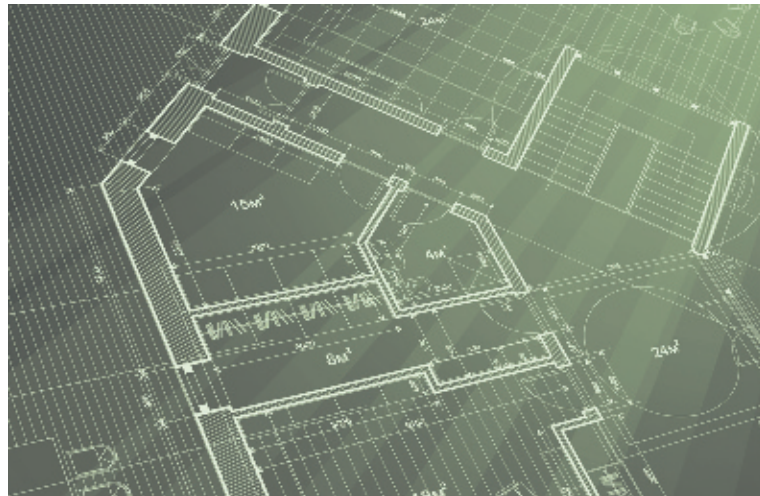
Zij behandelt dossiers waarbij een architectenopdracht vroegtijdig wordt beëindigd, de architect moet worden opgevolgd door een andere architect, en beide architecten niet onder dezelfde provinciale Raad ressorteren. Deze raadscommissie formuleert ook voorstellen om de bestaande regelgeving te verbeteren.

De departementen

De departementen werken aan niet-persoonsgebonden dossiers. Zij doen beleidsvoorbereidend werk. Indien nodig bereiden zij, op basis van actuele gebeurtenissen of van signalen vanwege de politiek, de raadscommissies, de mandatarissen, ... wijzigingen voor inzake regel- en wetgeving. Dat gebeurt in werkgroepen die alleen bijeenkomen op het ogenblik dat een bepaalde problematiek zich stelt.

De departementen zijn ingedeeld in vijf groepen.

Departement politiek en werking

Het houdt zich bezig met het algemeen beleid en de koers die de Orde moet/zal varen. Het vertaalt een visie naar een praktisch beleid dat concreet wordt uitgestippeld. Het bepaalt de strategie, zet lijnen uit, brengt advies uit. Het geeft richting aan de organisatie en haar mandatarissen, doet aan patrimoniumbeheer en werkt aan een personeelsbeleid. Het stelt zowel een korte- als een langetermijnstrategie op.

Departement beroep, recht en deontologie

Als de raadscommissies binnen de afgesproken regels geen oplossing vinden voor een bepaald probleem, stelt dit departement regels op om te komen tot een eenvormige en geactualiseerde regelgeving, of formuleert het voorstellen om de wet te wijzigen.

Departement stage en vorming

Het buigt zich over de stage en de permanente vorming, het opstellen van rechten en plichten van stagemeesters, het sociaal statuut van stagiairs, ...

Departement externe betrekkingen

Het organiseert en bewaakt de informatiedoorstroming naar de beroepsverenigingen, de bouwsector, het onderwijs, de Franstalige/ Duitstalige Raad, de overheden en andere externe partners. Het organiseert, structureert en coördineert ook de lobbyactiviteiten en het buitenlands

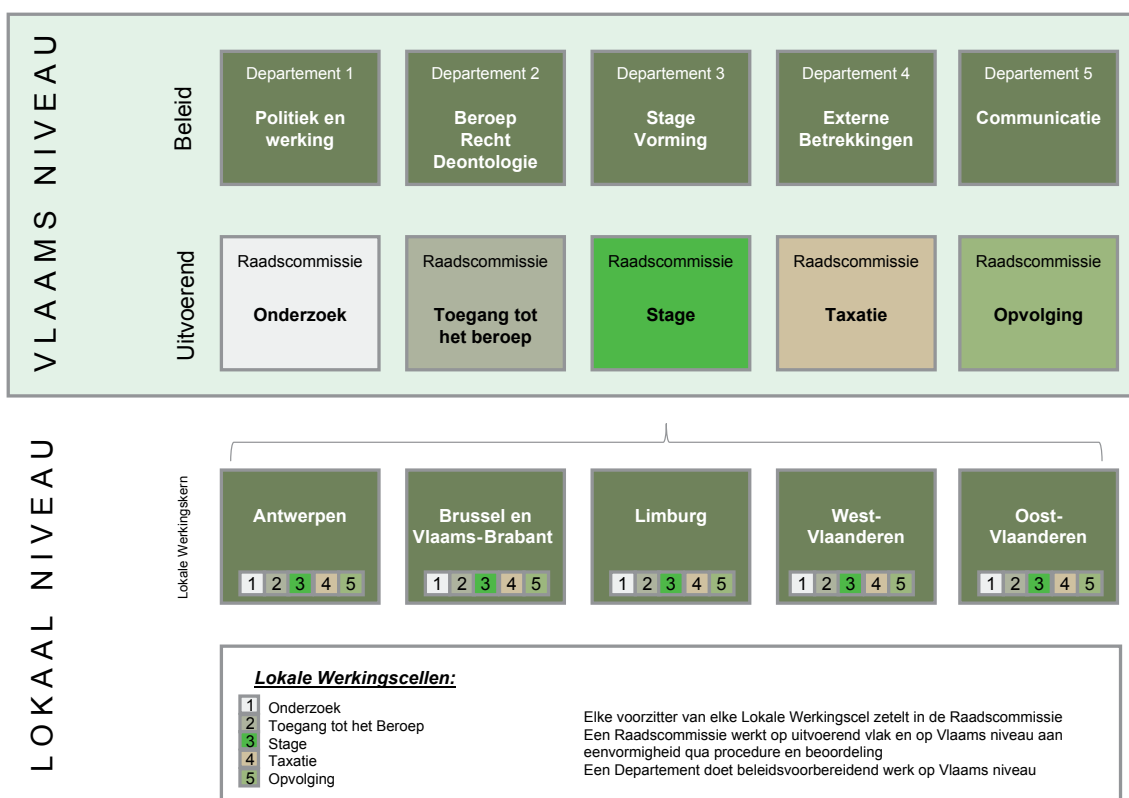

beleid van de Orde.

Departement communicatie

Het staat in voor alle communicatie van de Orde, zowel op het vlak van marketing als van public relations. Het coördineert de publicaties en de perscontacten, verzorgt de communicatie op evenementen en waakt over een correcte sensibilisatie inzake de problematiek en het imago van de architect.

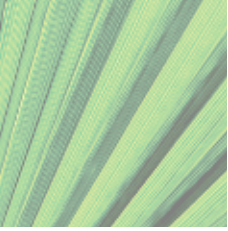
Orde van Architecten – Vlaamse Raad fv

De tuchtraad

Elke lokale werkingskern heeft naast lokale werkingscellen ook een tuchtraad. Die bepaalt of een architect al dan niet inbreuken tegen de deontologie heeft gemaakt en koppelt daar eventueel een tuchtsanctie aan.

Momenteel wordt de tuchtraad nog op provinciaal niveau georganiseerd. Op termijn zal hij op Vlaams niveau worden geïnstalleerd.

De Raad van beroep

Naast de nationale en de provinciale Raad bestaat er ook een Raad van beroep met volgende bevoegdheden:

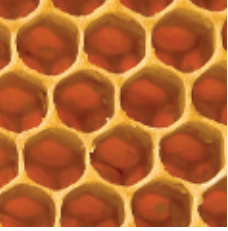
- hij oordeelt over zaken waarvoor beroep is ingediend tegen beslissingen van de provinciale Raden met betrekking tot inschrijvingsaanvragen en tuchtzaken;
- hij oordeelt over aanvragen tot eerherstel betreffende de beslissingen tot schorsing of schrapping, die na een termijn van tenminste vijf jaar worden ingediend.

De Raad van beroep is een orgaan van de Orde van Architecten. Er zijn er twee, één Nederlandstalige met zetel in Gent en één Franstalige met zetel in Luik. Het hof behandelt enkel kwesties met betrekking tot de leden in verhouding tot de Orde en kan dus niet oordelen in geschillen tussen bouwheer en architect.

Elke Raad van beroep is samengesteld uit drie raadsheren van het hof van beroep, benoemd door de koning, en uit drie architecten die bij loting zijn aangeduid onder de verkozen leden van de provinciale Raden. Zij oefenen deze functie gedurende vier jaar uit.

De Raad van beroep mag zeker niet worden verward met het hof van beroep. Dat laatste is de instantie van de rechterlijke macht die uitspraak doet over beroepen, ingesteld tegen vonnissen die zijn uitgesproken door de rechtbanken van eerste aanleg. Er zijn vijf hoven van beroep: Brussel, Antwerpen, Gent, Luik en Bergen.

Activiteitenverslag

De raadscommissies

Binnen de Orde van Architecten - Vlaamse Raad fv waren in 2008 vijf raadscommissies actief:

- de raadscommissie onderzoek,
- de raadscommissie toegang tot het beroep,
- de raadscommissie stage,
- de raadscommissie taxatie,
- de raadscommissie opvolging.

De raadscommissies komen maandelijks samen met de bedoeling alle handelingen en beslissingen van de verschillende provincies op eenzelfde lijn te brengen, zodat vragen en problemen in elke provincie op dezelfde manier worden behandeld. Daartoe wordt een vaste vertegenwoordiger van elke provincie afgevaardigd naar de raadscommissies.

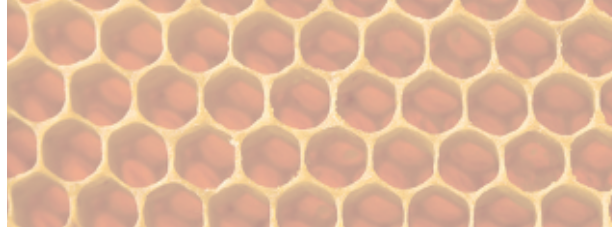
Op de agenda van de raadscommissies staan dossiers waarvoor in een provinciale Raad geen oplossing werd gevonden, of waarvoor de Raad tot een overkoepelend Vlaams standpunt wil komen. Na overleg neemt de raadscommissie een besluit en deelt dat mee aan de provinciale Raad waar het dossier in kwestie werd behandeld.

De verantwoordelijken van elke raadscommissie zetelen in de Vlaamse Raad fv en brengen daar verslag uit over de dossiers die in de raadscommissies worden behandeld.

De raadscommissie onderzoek

De raadscommissie onderzoek evalueert de uitgevoerde dossieronderzoeken in de verschillende provincies om te komen tot een eenvormige strategie. Daarbij brengt zij volgende aspecten in kaart:

- de basis voor het opstarten van het onderzoek: ambtshalve, klacht, ...
- het verloop van het eigenlijke onderzoek: door wie, verslag, verhoren, wat is een volledige opdracht, ...
- het opstellen van verwijzingen naar de tuchtraad.

De raadscommissie onderzoek evalueert ook de structuur van de tuchtorganen, rekening houdend met actuele tendensen in Europa, de manier waarop de tuchtprocedures bij andere ordes zoals de advocaten zijn georganiseerd, etc. Zo rees de idee van een tuchtraad die de verschillende provincies overkoepelt, om mogelijke belangenconflicten bij de beoordeling van confraters uit te sluiten.

In het verleden legden de provincies al volgende concrete afspraken vast.

- Bij een verhoor moet een proces-verbaal op tegenspraak worden opgesteld en ter ondertekening voorgelegd (april 2004).
- Er werd een advies geformuleerd met betrekking tot een bezoek ter plaatse (september 2006).
- Betichtingen moeten verplicht worden ondertekend (januari 2007).

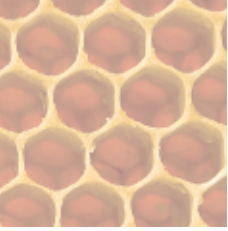
In 2008 waren deze thema's aan de orde op de vergaderingen.

- De evolutie van de rechtspraak met betrekking tot de volledige opdracht.
- De aanwezigheid van een advocaat op het bureau.
- De vraag hoe een architect moet omgaan met het visum.

Tevens werden de volgende zaken verwezenlijkt.

- In februari 2008 stelde meester Pieter Jongbloet het document '*Advies ruwbouw-winddicht*' op. Daarin schetst hij hoe de wetgeving op het architectenberoep tot stand is gekomen, het belang hiervan en de actuele regelgeving en interpretaties op de regionale en federale niveaus.
- De provincies wisselden diverse documenten uit, onder andere een lijst met actiepunten voor het geval een confrater overlijdt.
- Om het onderzoek naar vennootschappen te vergemakkelijken werd voor elke provincie toegang tot de databank van het bureau voor handelsinformatie Graydon aangevraagd.

De raadscommissie toegang tot het beroep

Deze raadscommissie behandelt de persoonsgebonden dossiers in verband met de toegang tot het beroep, waarvoor de lokale werkingscellen niet zelfstandig tot een besluit komen. De dossiers worden besproken en getoetst aan de wetgeving en deontologie.

De toegang tot het beroep is een ruim begrip. De raadscommissie streeft met name naar:

- een eenvormige benadering van de inschrijvingen, mutaties en weglatingen,
- het opstellen van een checklist voor het nazicht van de statuten van architectenvennootschappen volgens de wet-Laruelle,
- het opstellen van voorbeeldstatuten,
- het nazicht van de voorbeeldstatuten die worden uitgegeven door verzekeringsmaatschappijen en beroepsverenigingen.

Werking in 2008

De raadscommissie behandelde in 2008:

- de inschrijving op de tabel,
- de mutatie van de ene provincie naar de andere,
- de weglating van de tabel,
- de dienstprestaties die werden aangevraagd bij een provinciale Raad; deze dossiers werden doorgestuurd naar de nationale Raad,
- het nazicht en de goedkeuring van de statuten van architect-rechtspersonen,
- het nazicht en de goedkeuring van de statuten van architectenvennootschappen die geen architect-rechtspersoon zijn maar waarin de architect-vennoten wel het beroep uitoefenen,
- het nazicht van de samenwerkingsovereenkomsten,
- alle briefwisseling rond bovenstaande onderwerpen.

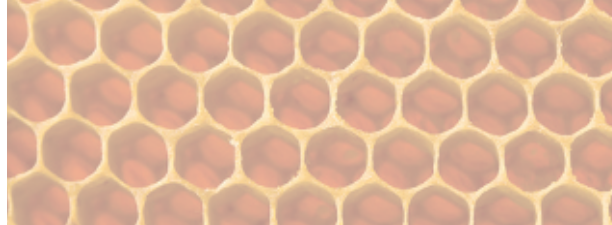
Doelstellingen en prioriteiten

De raadscommissie vennootschappen en toegang tot het beroep legde in 2008 een aantal doelstellingen en prioriteiten vast.

- De aanbevelingen betreffende de uitoefening van het beroep van architect in het kader van een vennootschap of associatie op elkaar afstemmen.

De oude en de nieuwe aanbeveling worden onder de loep genomen om ongelijkheden en lacunes op te sporen en verbeteringen voor te stellen.

Tevens worden alle opmerkingen met de betrekking tot en lacunes in de wet-Laruelle (de wet van 15 februari 2006 op het uitoefenen van het beroep van architect onder de vorm van een rechtspersoon, BS 25 april 2006) verzameld. Dat moet resulteren in een aanbeveling, zodat een voorstel tot wetswijziging kan worden ingediend.

- De toegang tot het beroep actualiseren.
De beroepscategorieën die in 1939 werden vastgelegd, worden geëvalueerd en waar nodig aangepast aan de actuele situatie. Daarvoor werd een timing opgesteld.
In eerste instantie wordt de categorie architect-ambtenaar gescreend. Dat moet tegen eind 2009 duidelijkheid brengen over het ambtenarenstatuut en over de vraag of een architect-ambtenaar zich verplicht moet inschrijven op de tabel.
In de loop van 2009-2010 komen dan de andere statuten aan bod: architect-bezoldigde en architect-zelfstandige.
- De behandeling van de vennootschapsdossiers stroomlijnen.
Een uniforme behandeling is alleen mogelijk mits een analyse van uiteenlopende elementen: controle, praktijk, procesverloop, verzekeringsafspraken, bijdrage. Dat zal gebeuren in de loop van 2009. De raadscommissie zal in die periode ook een draaiboek maken voor de opname op de tabel van de vennootschappen. Dit draaiboek wordt overgemaakt aan de Vlaamse Raden en moet ervoor zorgen dat alle provincies eenzelfde procedure toepassen.
- Een sensibilisatiecampagne opzetten om de wet-Laruelle te promoten.
De raadscommissie zal zich buigen over een concept om een jaarlijkse of halfjaarlijkse controle van de architectenvennootschappen te kunnen realiseren.

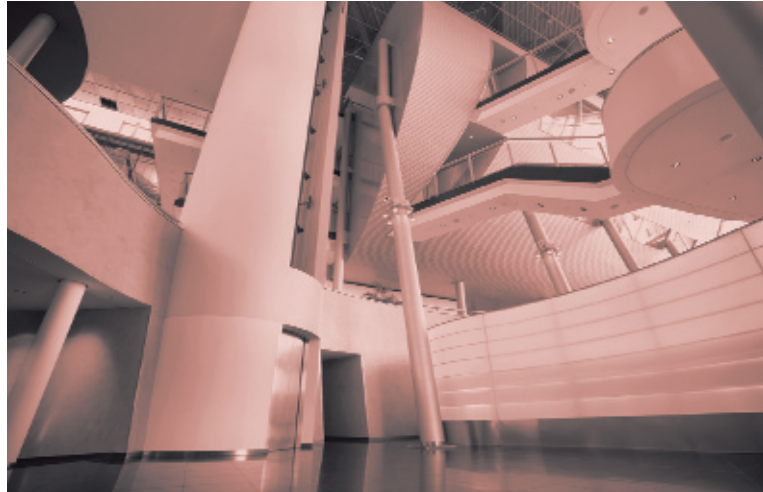
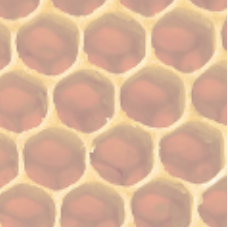
De raadscommissie stage

De stage vormt een noodzakelijke voorwaarde voor de uitoefening van het beroep van architect-zelfstandige. De raadscommissie stage behandelt de zogenaamde B-dossiers met betrekking tot die verplichte stage. Het gaat om dossiers waarover de lokale cellen stage, conform een beslissing op hun maandelijkse vergadering, een breder advies willen. Zogenaamde A-dossiers daarentegen worden wel op lokaal niveau afgehandeld.

De verantwoordelijken van de lokale cellen geven de B-dossiers door aan de raadscommissie stage waar ze worden besproken. De raadscommissie bezorgt dan aan de lokale Raden een eenduidig en gemotiveerd advies dat moet gedragen zijn door minimaal vier van de vijf raadsleden.

De lokale Raad volgt dat advies, met respect voor het recht op verdediging van de betrokken confraters.

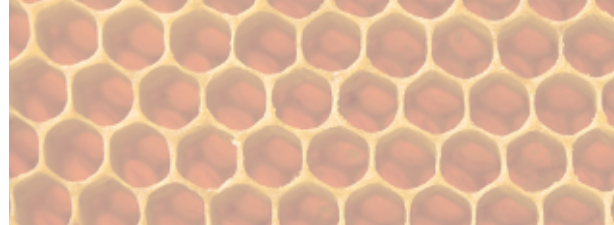

Doelstellingen

De raadscommissie stage streeft volgende doelstellingen na.

- Een uniforme behandeling van de stagedossiers.
Bedoeling is dat de vijf Vlaamse lokale cellen stage komen tot een uniforme aanpak van de stage, onder andere wat de procedures (aantal stagiairs per stagemeester, vereiste anciënniteit van de stagemeester, ...), de documenten, de evaluatie en de controle op de inhoud van de stage betreft.
- Detecteren van en inspelen op evoluties en tendensen.
De behandeling van de B-dossiers resulteert in kennis en inzichten die aanleiding kunnen geven tot een aanpassing of uitbreiding van de wetgeving, het stagereglement of andere reglementeringen. De raadscommissie formuleert hiervoor voorstellen en bezorgt die aan het departement stage.
- De adviezen van de lokale cellen controleren.
De raadscommissie waakt erover dat de lokale cellen uniforme adviezen uitbrengen. Daartoe vraagt ze bij lokale cellen en Raden adviezen over vergelijkbare A-dossiers op om die te evalueren en indien nodig voor advies voor te leggen aan de Vlaamse Raad fv.
- Informatie beschikbaar stellen voor de lokale en regionale cellen.
Er wordt een bibliotheek/databank aangelegd van de problemen en van de verslagen van de raadscommissie met de uitgebrachte adviezen. Die kan worden geconsulteerd op de website van de Orde van Architecten. Ook de uitspraken van de Raad van beroep met betrekking tot de stage zouden hierin moeten worden opgenomen.
- Het juridisch kader onderzoeken.
De raadscommissie organiseert het overleg met alle assessoren om een consensus bij de verschillende lokale cellen te bewerkstelligen.

Werking in 2008

De raadscommissie stage werkt:

- op korte termijn voor dossiers die zo vlug mogelijk moeten worden opgelost voor de betrokkenen,
- op lange termijn voor dossiers in verband met onderwerpen waarover een consensus moet worden bereikt tussen verschillende spelers.

In 2008 bleek dat de verschillende lokale cellen de stage heel verschillend aanpakken. Dat gaf aanleiding tot verhelderende discussies. Als een consensus wordt bereikt over een bepaalde problematiek, wordt de totstandkoming hiervan zorgvuldig bewaard. Deze historiek kan later de werkingscode verduidelijken voor nieuwe leden.

In 2008 waren alle stagedocumenten op een uniforme leest geschoeid. In overleg met informaticus Michel Beaucourt werd bekeken hoe die documenten op de website van de Orde van Architecten kunnen worden geplaatst.

Doelstellingen voor 2009

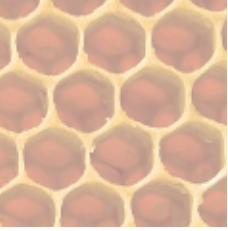
Op korte termijn streeft de raadscommissie stage voor 2009 naar een efficiënte opvolging van de concrete dossiers. Een andere prioriteit is de aanstelling van een assessor voor de vergaderingen.

Prioriteiten op lange termijn zijn een actualisering van de 'Gids van de jonge architect' die ook op de website zal worden geplaatst, de mogelijkheid om de stagefiche online in te vullen en het verfijnen en optimaliseren van de werkingscode.

De raadscommissie taxatie

De raadscommissie taxatie werkt aan eenvormige procedures en beoordelingen voor de tussenkomsten in discussies over ereloongeschillen, hetzij als bemiddelaar, hetzij als beslissende derden. Op verzoek van de rechtbank kan de commissie ook adviserend optreden in bepaalde dossiers.

Tevens neemt de raadscommissie taxatie, in overleg met het departement beroep, recht en deontologie, beslissingen met betrekking tot het beleid, zeker op uitvoerend vlak.

Verwezenlijkingen in 2008

Tijdens de eerste vergadering kregen de leden van de raadscommissie de vraag om de werking van hun provinciale Raad te toetsen aan:

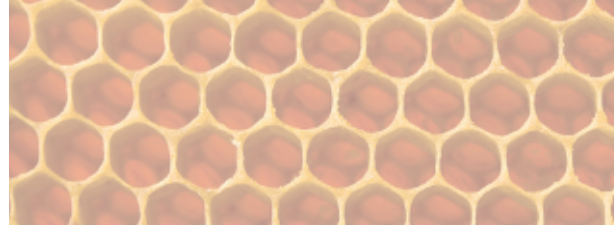
- de taakomschrijving van de raadscommissie taxatie en de taak van de architect,
- de vraag of arbitrage al dan niet opportuun is,
- de vraag of de aanwezigheid van de rechtskundig assessor of diens plaatsvervanger tijdens de vergaderingen van de raadscommissie taxatie al dan niet opportuun is,
- de administratiekosten van de procedure: de vaststelling van het ereloon (art. 18 van de wet van 1963) en van het ereloon voor een advies, de kosten van arbitrage.

Na onderzoek besloot de raadscommissie dat arbitrage niet meer tot de taak van de Orde van Architecten behoort en dus niet langer zal worden toegepast*.

Vervolgens gaf de raadscommissie een verduidelijkende omschrijving van een aantal begrippen zodat voor alle provincies duidelijk is wat wel en wat niet kan. Een inventaris.

- Als een ereloongeschil betrekking heeft op een architect die lid is van de provinciale Raad en de raadsleden de behandeling van het dossier te delicaat vinden, kan het dossier worden doorgestuurd naar een andere, niet-betrokken Nederlandstalige provinciale Raad die door loting wordt aangeduid door de nationale Raad of, ten gepaste tijde, door de Vlaamse Raad.
- Als een ereloongeschil betrekking heeft op een architect die lid is van de provinciale Raad, moet de bouwheer hiervan voorafgaandelijk op de hoogte worden gebracht. De bouwheer kan dan eventueel de provinciale Raad wraken. In dat geval kan het dossier worden doorgestuurd naar een andere, niet-betrokken Nederlandstalige provinciale Raad die door loting wordt bepaald door de nationale Raad of, ten gepaste tijde, door de Vlaamse Raad.
- Zodra de cel taxatie wordt gevat om een diepgaander onderzoek uit te voeren dat resulteert in een schriftelijk verslag, moet elke partij 300 euro kosten betalen. Als de opdracht uitgaat van de rechtbank, worden er geen kosten aangerekend. Ook als de taxatieprocedure betrekking heeft op een geschil tussen twee architecten die ingeschreven zijn op de tabel en hun bijdrage hebben betaald, worden er geen kosten aangerekend.
- Als het ereloon of uurloon niet contractueel is bepaald, geldt als leidraad een vergoeding van 60 euro per uur voor architecten en 45 euro per uur voor medewerkers, telkens exclusief btw en materieel bewijsbare kosten. Vanaf 2009 worden die uurlonen jaarlijks per 1 januari geïndexeerd volgens de gezondheidsindex (index januari 2008: 107,85 op basis van 2004 = 100). De architect moet zelf het aantal gepresteerde manuren + de gemaakte onkosten, die betrekking hebben op de prestaties, ter taxatie voorgelegd aan de Raad, opgeven.

* Net zoals bij een bindende derdenbeslissing wordt bij arbitrage de betrokken partijen een oplossing voorgesteld die voor hen bindend is. Maar in tegenstelling tot een bindende derdenbeslissing is arbitrage gebonden aan strikt juridische vormvereisten. Beide procedures verschillen compleet van de bemiddeling, waar een bemiddelaar het beslissingsproces structureert en faciliteert, zodat de partijen zelf tot een oplossing kunnen komen.

Indien contractueel geen ereloonbarema is overeengekomen, zal de Raad dat bepalen. Indien nodig kan de vroegere Deontologische Norm nr. 2 als leidraad worden gehanteerd voor de categorie-indeling en de daarmee samenhangende percentages.

Aansluitend bij de beslissing inzake de procedure heeft de raadscommissie typebrieven *'oplossing ereloongeschillen'* opgesteld.

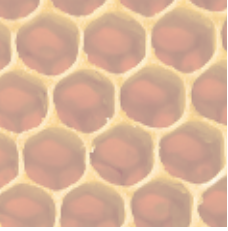

De raadscommissie opvolging

De raadscommissie opvolging streeft naar eenvormige opvolgingsprocedures in de verschillende provincies. De opvolging houdt in dat de ene architect van zijn taak wordt ontheven en dat een andere architect het project verder opvolgt. Opvolging is vereist wanneer de samenwerking tussen bouwheer en architect vroegtijdig wordt beëindigd op initiatief van een van beide partijen. Vermits de bouwheer wettelijk verplicht is een architect in te schakelen in alle fasen van het bouwproces, moet dan worden voorzien in opvolging.

In 2008 had de raadscommissie opvolging de handen vol met het herwerken van artikel 26 van het reglement van beroepsplichten. Deze besprekingen hadden de eindfase bereikt. Aansluitend werden de nodige standaardbrieven en formulieren opgesteld zodat vanaf 1 januari 2009 de nieuwe regeling operationeel kon worden.

In afwachting van het nieuwe artikel 26 vond de raadscommissie opvolging het weinig opportuun om veel energie te besteden aan de gelijke behandeling van dossiers in de verschillende provinciale Raden. Wel werden in de rubriek *'grensoverschrijdende dossiers'* enkele moeilijke dossiers afgehandeld of in de goede richting gedirigeerd.

De departementen

De Vlaamse Raad fv beschikt over vijf departementen die samen de taken van de Orde dekken. Dat zijn:

- departement 1: politiek en werking,
- departement 2: beroep, recht en deontologie,
- departement 3: stage en vorming,
- departement 4: externe betrekkingen,
- departement 5: communicatie.

Departement 1: politiek en werking

Departement 1 buigt zich over het algemeen beleid van en over de te voeren politiek door de Orde van Architecten. Dit departement valt niet te verwarren met departement 4 dat instaat voor de contacten met de politieke instanties.

Het algemeen beleid omvat het intern beleid, het formuleren van adviezen om de werking van mandatarissen en personeel te verbeteren, de interne communicatie en informatica, het externe beleid, de ledenbijdrage en het wettelijk kader.

Verder stelt het departement voorstellen en ontwerpen op van wetsvoorstellen over de organisatie van de Orde van Architecten.

Algemeen beleid

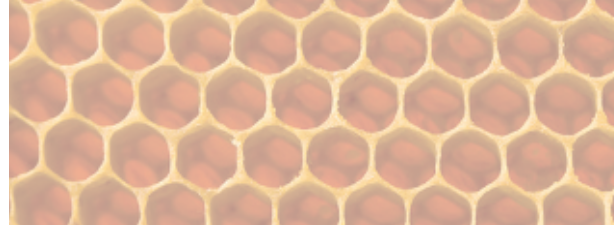
Intern beleid

Het intern beleid behelst het formuleren en uitwerken van adviezen om het beleid van de organisatie te verbeteren en om de Orde van Architecten te professionaliseren en te hervormen. Hiervoor werden in 2008 twee secretarissen-generaal - een voor de Vlaamse en een voor de Frans-/Duitstalige taalrol - aangeworven die samen met het bestuur van de Orde die taak moeten waarnemen.

Werking mandatarissen

Het programma Prestsys dat werd ontwikkeld vormt niet alleen een efficiënte tool om de prestaties van de mandatarissen boekhoudkundig in te voeren, maar fungeert ook als controlemiddel op de prestaties. Dat moet tussentijdse evaluaties en bijsturing van de interne werking vergemakkelijken.

De doelstelling is dat de kosten van de Orde beter meetbaar worden, zodat kan worden geëvalueerd hoeveel tijd aan specifieke opdrachten wordt besteed.

Tot op heden laten controle en bijsturing nog te wensen over. Het kader moet daarom worden verfijnd. Duidelijker richtlijnen om de werking van de mandatarissen zo efficiënt mogelijk te laten verlopen, dringen zich op.

In 2009 wil departement 1 bewerkstelligen dat de mandatarissen uitsluitend de essentiële kerntaken van de Orde inhoudelijk vorm geven, terwijl het personeel zoveel mogelijk ondersteunende en administratieve taken op zich neemt: marketing, organisatie van evenementen, personeelszaken, ICT, juridisch werk, ... Ieder krijgt met andere woorden zijn specialisatie, hoewel alles uiteraard in nauwe samenwerking gebeurt. Ook dit kadert in een verdere professionalisering van de Orde. De mandatarissen moeten het beleid uitstippelen, het personeel moet zorgen voor de uitwerking van dat beleid.

Met het oog daarop krijgen de mandatarissen voor hun prestaties vanaf 2009 een aangepaste vergoeding die aansluit bij wat gebruikelijk is in andere ordes en beroepsinstituten.

Werking personeel

De Orde van Architecten onderging de laatste jaren heel wat hervormingen. Bovendien geven de bevoegdheden en verwachtingen geregeld aanleiding tot conflicten tussen het nationale en het communautaire niveau. In een dergelijke situatie hebben de medewerkers nood aan duidelijkheid. Eenduidige instructies zijn een must. Daarvoor alleen al moeten de communautaire niveaus rechtspersoonlijkheid krijgen. Departement 1 zal zich hier in de toekomst verder om bekommeren.

De strategische visie op de inzet en het beleid van het personeel is aan Vlaamse zijde heel anders dan bij de andere taalrol. Om die reden heeft elke taalrol al zijn eigen personeel en middelen om het personeelsbeleid vorm te geven.

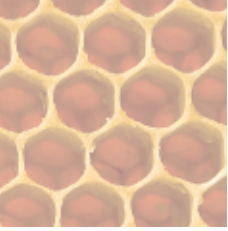
In de loop van 2008 werden reeds een aantal maatregelen tot modernisering van het humanresourcesmanagement doorgevoerd: arbeidsreglement, fiscaalvriendelijke manieren van loontoekenning, functioneringsgesprekken, ...

Interne communicatie en informatica

Waar departement 5 communicatie de algemene communicatie van de Orde behartigt, kan departement 1 suggesties en adviezen geven voor de interne communicatie tussen de medewerkers onderling en tussen de medewerkers en de mandatarissen. Ook het luik ICT, essentieel voor de werking van de Orde, wordt behartigd door een verantwoordelijke van departement 1.

Extern beleid

Het extern beleid berust grotendeels bij departement 4 externe betrekkingen. Departement 1 kan echter suggesties doen en beleidsvoorbereidend werk verrichten.

In deze mandaatperiode werd met de minister overlegd over volgende onderwerpen:

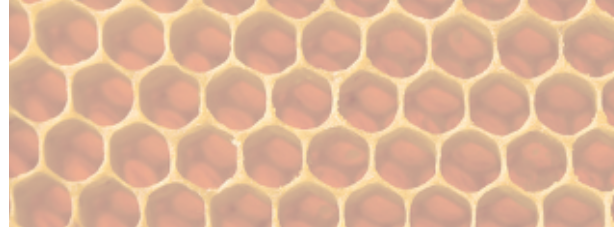
- de mogelijkheid tot uitoefening van het beroep van architect onder een vennootschapsvorm,
- de hervorming van de Orde van Architecten (vóór de verkiezingen waren er contacten met alle politieke partijbesturen en met een reeks individuele politici),
- aanpassingen aan de wetgeving op de instelling van de Orde van Architecten:
  - verlenging van de mandaten van 4 naar 6 jaar, en van de functies van 2 naar 3 jaar,
  - aanpassing van de communautaire Raden (naamsverandering, toevoeging provinciale voorzitters),
  - aanpassing van de leeftijdsgrenzen voor mandatarissen van de Orde (ondergrens 30 jaar, bovengrens 65 jaar),
  - rechtspersoonlijkheid en bevoegdheden voor de communautaire Raden,
- de wettelijk verplichte verzekering voor alle actoren in de bouwsector,
- een duidelijke en wettelijke taakomschrijving van de architectenopdracht,
- het verbinden van een correcte vergoeding aan de architectenprestaties,
- de administratieve vereenvoudiging en het eenvormig maken van de vergunningsaanvragen,
- ...

Wettelijk kader

Tijdens de mandaatperiode die afliep in 2008 beraadden werkgroepen met een wisselende samenwerking zich intens over een aanpassing van de wetgeving. Zo bogen tal van vergaderingen zich over een aanpassing van de wet van 1963. Omdat dit debat rechtstreeks te maken heeft met de werking van de Orde, valt het onder departement 1. Het ging om een van de laatste nationale werkgroepen, vermits de meeste vergaderingen nog onder de nationale noemer plaatsvonden. Wel werden de Vlaamse deelnemers aangeduid door de Vlaamse Raad fv.

Omdat de resultaten voorlopig onvoldoende zijn, wil departement 1 van de Vlaamse Raad fv dat werk voortzetten. Het wordt daarin bijgestaan door advocaat Hugo Lamon, door de Orde unaniem aangesteld als juridisch specialist om het hervormingsproces te begeleiden. Na intern Vlaams overleg zullen teksten worden opgesteld en besproken met de Franstaligen, om na te gaan of in gezamenlijk overleg wijzigingen kunnen worden doorgevoerd en de gewenste autonome werking wettelijk kan worden vastgelegd.

Ook over de wet van 1939, meer bepaald over artikel 4 met de omschrijving van de taak van de architect, gebeurde heel wat denkwerk. In principe ressorteert die taakomschrijving onder de deontologie, waarvoor departement 2 verantwoordelijk is. Maar departement 1 is eveneens

betrokken partij omdat eventuele wetswijzigingen een weerslag kunnen hebben op de politiek en de werking van de Orde.

De taakomschrijving werd bekeken door een werkgroep onder leiding van Johan Rutgeerts. Die initieel nationale werkgroep werd omgevormd tot twee communautaire werkgroepen die nauw samenwerken en een eindrapport ter goedkeuring hebben voorgelegd aan de huidige werkingsniveaus van de Orde (Vlaamse Raad en nationale Raad). Uiteindelijk werd beslist om artikel 4 van de wet van 1939 voorlopig niet te wijzigen, maar de deontologie aan te passen en te laten vastleggen via een Koninklijk Besluit. De werkgroep kreeg als volgende opdracht om, in het verlengde van het goedgekeurde rapport, voorstellen tot een deontologische aanpassing op papier te zetten.

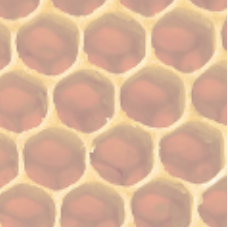
Begroting en ledenbijdrage

Een beperkte werkgroep hield zich vanaf 2006 bezig met een zo gedetailleerd mogelijke communautaire en provinciale opsplitsing van de uitgaven en de begroting. Op basis van het aantal leden van de Orde werd volgende verdeling van de middelen vastgelegd: 55% voor de Vlamingen en 45% voor de Franstaligen. Na grondige analyses en simulaties werd de huidige ledenbijdrage bepaald. Een nieuw gegeven bij de opmaak van de begroting was de mogelijkheid om als architect een vennootschap te vormen.

Voor de komende jaren is een voortgaande opmaak van een aparte Vlaamse begroting aangewezen. Gezien de nationale rechtspersoonlijkheid zullen de aparte begrotingen wel moeten worden samengevoegd tot een geheel. Ook indien de wettelijke verplichting wordt behouden dat de ledenbijdrage dezelfde moet zijn ten noorden en ten zuiden van de taalgrens, zijn overleg en desgevallend een communautaire bijsturing onvermijdelijk. Voor 2008 volstond volgens de Vlaamse begroting immers een ledenbijdrage van 420 euro in plaats van de gevraagde 450 euro (in categorie A1) voor een correcte werking. Aan Franstalige zijde daarentegen was 450 euro noodzakelijk.

Nogal wat bedragen zijn onvoldoende doordacht of berekend en worden bijgevolg met een veilige – lees: ruime - marge opgenomen in de begroting. Daardoor verschijnt er al enkele jaren na elkaar een behoorlijk overschot op de balans, dat pas na de jaarafrekening zichtbaar wordt. Een nauwkeuriger input vanwege de verantwoordelijken van de departementen en raadscommissies en een grondige doorlichting van de werking van de Orde moeten in de toekomst een correctere verhouding tussen begroting en resultaat mogelijk maken. Departement 1 zal zich hierover de komende jaren moeten buigen.

Departement 2: beroep, recht en deontologie

Om tot een zo efficiënt mogelijke werking te komen, zijn binnen departement 2 meerdere werkgroepen actief.

De autonome werking van de Vlaamse Raad

Een eerste groep buigt zich over een nieuwe structuur voor een autonome werking van de Vlaamse Raad. Die nieuwe structuur kreeg vorm op verschillende niveaus en werd in verscheidene werkgroepen besproken. Met wisselend resultaat werd en wordt nog altijd uitgebreid overlegd met de Franstaligen en met de overheid. Om een autonome werking binnen het huidige wettelijke kader mogelijk te maken, werd als tussenstap in een beperkte werkgroep samen met de Franstaligen het huishoudelijk reglement aangepast. De nationale Raad heeft dat nieuwe reglement intussen bekrachtigd.

De wet-Laruelle

Twee werkgroepen concentreerden zich op de wet-Laruelle.

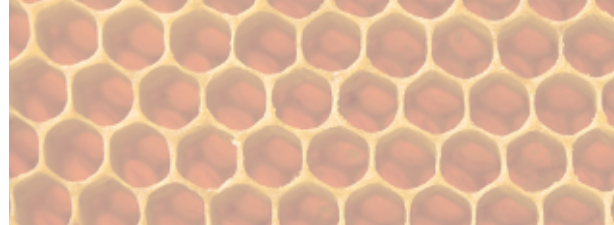
De eerste legde zich toe op de vennootschappen. Om de aanpassing van de wetgeving voor te bereiden, werden de nieuwe mogelijkheden voor de uitoefening van het architectenberoep besproken met het kabinet van minister Laruelle en met de Franstaligen. Een gemengde werkgroep van deskundigen en de bevoegde raadscommissie verrichtte daarbij baanbrekend werk. De nieuwe mogelijkheden zijn intussen bij wet bekrachtigd en worden massaal benut door het corps.

De tweede werkgroep boog zich over de verzekeringen voor de architecten. De nieuwe mogelijkheden voor de uitoefening van het architectenberoep gingen gepaard met bij wet voorziene wijzigingen aan de verplichte verzekeringen. Een gespecialiseerde werkgroep bereidde de aanpassing van de wet en de daarmee samenhangende uitvoeringsbesluiten voor. Zo werd, in samenwerking met de bevoegde raadscommissie en met experts, een efficiënt instrument ontworpen dat een vlotte overgang naar de nieuwe wettelijke regelgeving mogelijk maakte.

De taak van de architect

Op vraag van minister Laruelle was in 2008 een vierde werkgroep rond de (minimale) wettelijke taak van de architect actief. In eerste instantie werkte die uitsluitend op Vlaams niveau; later werd het overleg met de Franstaligen georganiseerd in een gemeenschappelijke werkgroep van de nationale Raad.

De beslissing om prioriteit te geven aan een wettelijke omschrijving van de (minimale) taak van de architect werd genomen in de werkgroep die zich met de nieuwe structuur van de Vlaamse Raad bezighield. Om dat te realiseren, werd een aparte werkgroep opgericht, samengesteld uit afgevaardigden van elke provinciale Raad.

Deze werkgroep stelde voor om artikel 4 van de wet van 1939 te verduidelijken en aan te passen aan de actuele concrete opdracht van de architect. Tevens opperde zij de idee om de (minimale) wettelijke taak nader te omschrijven via een nieuw Koninklijk Besluit. Hiervoor werd een gedetailleerde takenlijst met telkens een omschrijving opgesteld.

Hierover werd het advies ingewonnen van de beroepsverenigingen die bij het overleg werden betrokken, van de verschillende provinciale Raden en van de Vlaamse Raad. Het eindverslag werd besproken in een nationale werkgroep onder leiding van Johan Rutgeerts. Die werkgroep kwam tot een voorlopig besluit waarin de afgevaardigden van de Vlaamse werkgroep zich konden vinden. Dat eindverslag werd ter bespreking voorgelegd aan de verschillende beroepsverenigingen en provinciale Raden. Ook nieuwe interpretaties van juristen, onder wie meester Pieter Jongbloet, werden besproken. Tenslotte nam de nationale Raad een beslissing over het geamendeerde eindverslag.

Het is nu wachten op politieke duidelijkheid over de nakende staatshervorming.

Vastgoed

De laatste werkgroep bestudeert het thema vastgoed. Uit verschillende hoeken rees de vraag naar meer duidelijkheid over de mogelijkheid om het beroep van architect te combineren of uit te breiden met vastgoedactiviteiten: advies, makelaardij, projectontwikkeling, ...

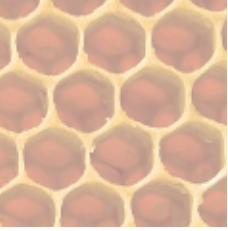
Op vraag van de Vlaamse Raad werd een werkgroep opgericht met afgevaardigden van de verschillende provinciale Raden. Zij gaat na in hoeverre deze activiteiten haalbaar zijn zonder noemenswaardige wijzigingen aan de huidige regelgeving.

Volgend jaar wordt een definitieve tekst verwacht die aan de Vlaamse Raad zal worden voorgelegd. Ook aan Franstalige zijde is men hiermee bezig. Uiteraard zal het nodige overleg worden georganiseerd.

Departement 3: stage en vorming

Binnen het departement stage en vorming functioneerde in 2008 een aantal werkgroepen met elk hun specifieke werkterrein. Dat gebeurt in overleg met de raadscommissie stage om te komen tot een strategie die inspeelt op de noden bij de basis, te weten de provinciale stagecellen. Voor 2009 wordt een andere aanpak gehanteerd (zie verder).

In 2008 werd gewerkt aan een update van de *Gids voor de jonge architect*. Gezien de recent opgesomde competenties, vereist bij beëindiging van de opleiding en van de stage, wordt begin augustus 2009 een actualisering van deze gids met betrekking tot de stage afgesloten.

Verder werd een eerste aanzet gegeven voor de uitbouw van een permanente vorming van de architect (zie verder). Ook werd een eerste evaluatie gemaakt van het Franstalige voorstel tot aanpassing van het stagereglement.

De werkgroepen in 2008

De werkgroep 'organisatie stage' stelt stagerichtlijnen op en stroomlijnt in overleg met de raadscommissie stage de diverse stageformulieren. Zo wil ze de controle op en de begeleiding van de stagiairs optimaliseren en de stagiairs een beter inzicht geven in de stagebegeleiding door de Orde.

De werkgroep 'naschoolse vorming stagiairs' staat in voor de kwaliteitsbewaking en -beoordeling van bestaande projecten zoals *Education+* en de *Peterschapsprojecten* door middel van geregeld overleg met de organisatoren.

Daarnaast bouwt deze werkgroep aan een wettelijk kader voor het stimuleren, kwalificeren en evalueren van de permanente vorming van de architect.

De werkgroep 'rechten en plichten van kandidaat-stagemeesters' bepaalt in nauwe samenwerking met de raadscommissie stage de toelatingscriteria en de richtlijnen voor (kandidaat-)stagemeesters.

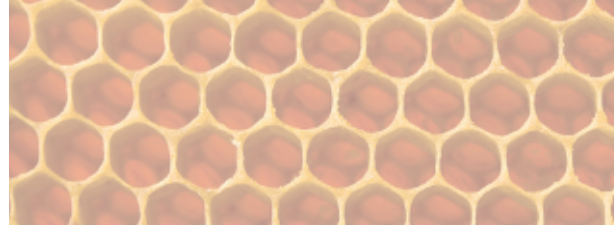
De werkgroep 'onderwijstitel en beroepstitel' analyseert of het opportuun is de beroepstitel en het onderwijsdiploma te splitsen.

De werkgroep 'sociaal statuut stagiair' onderzoekt de diverse vormen van stage (zelfstandige of bediende ressorterend onder het paritair comité 200) en gaat na of het opportuun is de stage - eventueel gedeeltelijk - te integreren in de architectuurstudies.

De permanente vorming

Het beroep van architect is een intellectueel beroep en vereist dus een permanente vorming. Naar analogie met andere vrije beroepen wordt gedacht aan een 'verplichte' vorming, niet alleen van de stagiair maar ook van de praktiserende architect. Om het vormingsaanbod te waarderen, zou een puntensysteem kunnen worden gebruikt. De Orde zou dan, in het algemeen belang, moeten waken over de kwaliteit van de vorming en bijvoorbeeld een minimumaantal jaarlijkse punten kunnen opleggen. Bedoeling is dat een visie op een vormingssysteem wordt geformuleerd die dan wordt gepresenteerd aan de Raad en gecontroleerd op haar juridische haalbaarheid.

Een ander punt van aandacht is de vraag hoe het hiaat tussen opleiding en praktijk, waarmee een jonge architect krijgt af te rekenen, kan worden opgevuld. Een mogelijk denkspoor is de integratie van een deel van de stage in de opleiding, al dan niet onderworpen aan een examen.

Nagegaan wordt hoe andere intellectuele beroepen omgaan met deze problematiek, hoe buitenlandse ordes waar een permanent vormingsysteem bestaat dit hebben opgevat, en hoe architectuurinstellingen de link leggen met de praktijk.

Vernieuwde werking in 2009

In 2009 zal niet langer gewerkt worden met werkgroepen, maar wordt het volledige team ingezet rond specifieke thema's. In hoofdzaak zijn dat de concrete uitwerking van de permanente vorming en, in overleg met de Franstalige confraters, de herziening van het stagereglement vanuit een korte- en een langetermijnvisie. Met het oog op de nodige terugkoppeling worden alle verslagen van de besprekingen overgemaakt aan de diverse Raden en aan de raadscommissie stage.

Nadat een consensus werd bereikt rond de permanente vorming, wil het departement dat concreet vertalen in een aantal zaken:

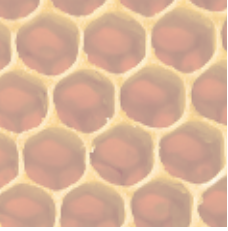
- een reglement inzake permanente vorming,
- de eisen waaraan de website als werkinstrument/platform moet beantwoorden,
- de competenties waarop de permanente vorming betrekking zal hebben,
- een inventaris van het huidige vormingsaanbod.

Gezien het almaar academischer karakter van de opleiding wordt gewerkt aan een herziening van de stage-eisen en van de voorwaarden om toegang te verkrijgen tot de zelfstandige uitoefening van het beroep. Ook wordt een praktische toetsingsprocedure ingevoerd en wordt het volgen van praktische vormingsmodules verplicht. Tegelijkertijd wordt gesleuteld aan een beter statuut voor de afgestudeerde 'master in de architectuur' en aan een nauwere samenwerking met de architectuuropleidingen.

Naast een vertegenwoordiging van de vijf provinciale Raden onderhoudt het departement contact met het departement externe betrekkingen. Ook wordt een afgevaardigde in de ACE (*Architects' Council of Europe*) voor elke vergadering uitgenodigd en op de hoogte gehouden van de besprekingen om de voeling met de evolutie op in hoofdzaak Europees niveau niet te verliezen.

Een afgevaardigde van de werkgroep rond onderwijs die momenteel nog actief is in de schoot van de nationale Raad, wordt voor elke vergadering uitgenodigd en op de hoogte gehouden van de besprekingen om overlappings te vermijden.

Tot slot worden ook de nodige vergaderingen georganiseerd met de Franstalige confraters om standpunten uit te wisselen en eensgezindheid over de taalgrens heen te bevorderen.

Departement 4: externe betrekkingen

Het departement externe betrekkingen richt zich tot verschillende doelgroepen. Een overzicht.

Politiek - Overleg met het beleid

Het politiek beleid houdt in dat het departement instaat voor lobbying en overleg met de bevoegde minister, uiteraard na overleg met departement 1 en de voltallige Vlaamse Raad fv.

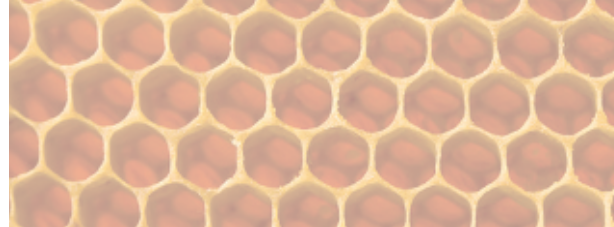
De afgelopen vier jaar was minister van KMO's, zelfstandigen, landbouw en wetenschapsbeleid Sabine Laruelle (MR) bevoegd voor het beleid met betrekking tot het architectenberoep.

In 2006 bracht de minister een wet tot stand die het mogelijk maakt de aansprakelijkheid van de architect in te bedden in een vennootschap. In 2007 volgde het Koninklijk Besluit met de uitvoeringsbesluiten. Daarin werd veel aandacht besteed aan het aspect verzekering omdat de overheid streeft naar maximale garanties voor de consument. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan de aanbevelingen van de Orde met betrekking tot de verzekering.

Kenmerkend voor deze periode was anderzijds een toenemende politieke inmenging in de aangelegenheden van de Orde. De minister had vastgesteld dat zij weliswaar bevoegd was voor de Orde van Architecten, maar geen vat had op het beleid en de werking. Zij maakte van de wet van 15 februari 2006 gebruik om bij wet een regeringscommissaris aan te stellen die moet toezien op de werking van de Orde. Los van de persoon in kwestie beschouwen velen deze aanstelling als een betutteling en politisering van de Orde. Anderzijds geeft het toezicht door een regeringscommissaris de handelingen van de Orde een zekere legitimatie en beklemtoont zij het publieke belang van de Orde.

Er waren ook veel contacten met andere politieke instanties op nationaal en regionaal niveau. Zo was er op Vlaams niveau onder meer regelmatig overleg met minister van ruimtelijke ordening Dirk Van Mechelen (VLD). Het spreekt voor zich dat dit overleg gebeurde in samenspraak met de beroepsverenigingen.

Andere instanties zijn bijvoorbeeld het Vlaams Energie Agentschap, het ministerie van onderwijs, de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen VMSW, de federale overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie (Kruispuntbank voor Ondernemingen), de federale overheidsdienst Financiën (Algemene Administratie Patrimoniumdocumentatie), ...

Internationale verenigingen

De belangrijkste internationale contacten bestaan uit het lidmaatschap van de ACE (*Architects' Council of Europe*) en van de UIA (*Union Internationale des Architectes*).

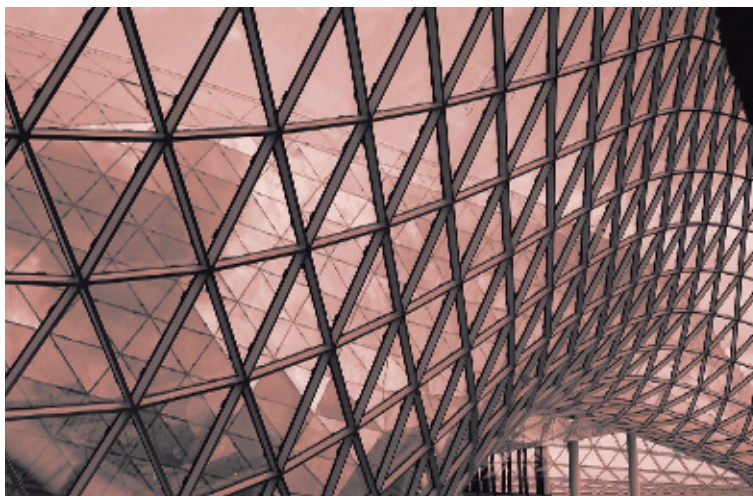
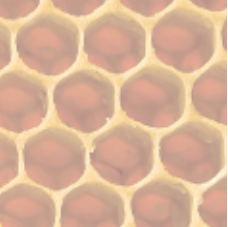
- De ACE heeft intensieve contacten met de Europese Unie en doet actief aan lobbying. De informatie die het departement inwint via het lidmaatschap van de ACE is erg belangrijk omdat de nationale wetgeving steeds meer wordt geïnduceerd door Europa.
- De UIA is actief op wereldvlak en legt zich vooral toe op wedstrijden, opleiding, culturele aspecten, ...

Het departement externe betrekkingen moet de internationale doorstroming garanderen van informatie, gegenereerd door de samenwerking met Franstaligen en met de beroepsverenigingen. Hiervoor werd een werkgroep geïnstalleerd. In samenwerking met het departement communicatie wordt gezocht naar een manier om deze informatie ook tot bij de leden van de Orde te krijgen.

Uiteraard is een voorafgaand akkoord over de vorm van samenwerking een *conditio sine qua non*. Tot 14 oktober 2005 werden de internationale activiteiten geregeld door een protocol tussen de nationale Raad en de FAB (*Koninklijke Federatie van de Architectenverenigingen van België*). Dit protocol werd door de nationale Raad opgezegd. De voorbije twee jaren gingen veel tijd en energie naar de oprichting van een nieuw en toekomstgericht platform internationale betrekkingen. Het was en blijft heel moeilijk om alle neuzen één kant op te krijgen bij de Orde en de beroepsverenigingen. Waar het de bedoeling is een coherent buitenlands beleid te voeren voor de Belgische architecten, gaven de verkiezingen van de 'board' van de ACE (november 2007) en van de UIA (juli 2008) blijk van het tegendeel.

Daarom werd beslist een stuurgroep te installeren met afgevaardigden van ACE, UIA, NAV (*de Vlaamse Architectenorganisatie*), Arib (*Architects in Brussels*), UWA (*Union Wallonne des Architectes*) en BVA (*Bond van Vlaamse Architecten*). De werking van deze stuurgroep wordt gefinancierd door de Orde die ook een deeltijdse administratieve kracht ter beschikking stelt voor het verwerken van de informatiestroom en van de talrijke vragenlijsten. Tot de taken van de stuurgroep behoren:

- het bepalen van het internationaal beleid. De stuurgroep moet, met oog voor de financiële mogelijkheden, prioriteiten stellen over de delegaties, een eventuele deelname aan het bestuur van de ACE of UIA, de activiteiten in de werkgroepen;
- het voorbereiden van de algemene vergaderingen van de ACE (2x per jaar) en van de UIA (driejaarlijks);
- het inventariseren van de verschillende competenties van onze afgevaardigden in de diverse werkgroepen en commissies binnen de ACE en UIA.

Andere gesprekspartners

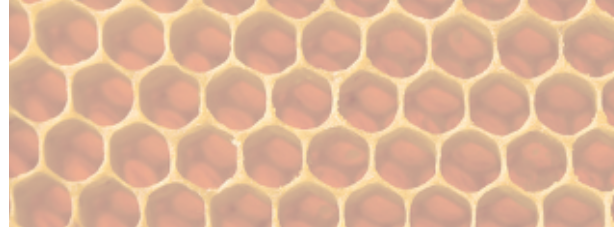
Tenslotte zijn er contacten met heel wat andere doelgroepen.

Om te beginnen zijn er de samenwerkingsverbanden met de beroepsverenigingen. Op regelmatige basis wordt het zogenaamd Vlaams Permanent Overleg (VPO) georganiseerd met de BVA (*Bond van Vlaamse Architecten*), AB (*Architecten-Bouwers*) en de NAV (*de Vlaamse Architectenorganisatie*).

Verder worden er tweemaandelijks vergaderingen gehouden met andere ordes, ook internationaal, om standpunten in verband met de deontologie uit te wisselen. Elke orde wordt immers geconfronteerd met gelijklopende problemen. Omdat er weinig feedback is, vormt dit zeker geen actiepunt voor 2009.

De contacten met andere onafhankelijke raadgevers in de bouwsector gebeuren voorlopig grotendeels naar aanleiding van andere specifieke initiatieven, bijvoorbeeld vergaderingen over de energieprestatieregelgeving. In de toekomst wordt bekeken of een intensiever overleg mogelijk is met ingenieurs, veiligheidscoördinatoren, energiedeskundigen, landmeters, ...

Ook met andere actoren in de bouw wil het departement in de toekomst nauwere contacten uitbouwen. Voorlopig blijven die beperkt tot occasionele vergaderingen met bijvoorbeeld de FABA (*Federatie van Algemene Bouwaannemers*) en met de leden van het Charter van de Bouwers van Individuele Woningen. Andere contacten, bijvoorbeeld met de overheid, worden meestal gelegd op basis van concrete dossiers. Andere gesprekspartners zijn onder meer de FVIB (*Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen*), Test-Aankoop, het Vlaams Netwerk van Ondernemingen VOKA, ...

Departement 5: communicatie

Het departement communicatie heeft een heel uitgebreide taak. De drie pijlers waarop de werking rust, zijn sensibilisatie, informatie en communicatie. Alle uitingen en initiatieven van communicatie, zowel extern als intern, passeren langs dit departement. Tot zijn bevoegdheden behoren tevens marketing en public relations.

Doelgroepen

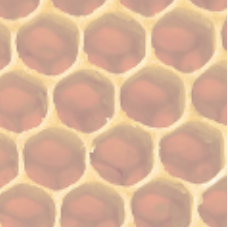
Communicatie met alle doelgroepen is erg belangrijk. Bovendien moet de boodschap worden aangepast aan de specifieke noden van elke doelgroep. Het departement communicatie gaat na op welke manier de Orde het best kan communiceren met haar doelgroepen die zowel intern en extern zijn.

- Intern:
  - mandatarissen,
  - assessoren,
  - personeelsleden.
- Extern:
  - bouwheren,
  - architecten,
  - advocaten,
  - Raden van beroep,
  - politieke instanties,
  - internationale organisaties,
  - beroepsverenigingen,
  - ...

Een goede communicatie met huidige én met toekomstige *bouwheren* is essentieel. De Orde heeft als taak het openbaar belang te dienen. Een eerste basispijler van haar core business is dan ook dat ze bouwheren het nodige inzicht in de rol, de taak en niet te vergeten de meerwaarde van een architect moet bijbrengen. Dit kan immers het beroep van architect alleen maar ten goede komen. Jammer genoeg bestaan er hierover nog veel misverstanden. Het departement communicatie werkt intensief aan het bestrijden van deze misverstanden en aan het wegwerken van de lacunes in de kennis.

Communicatie met de *leden* is erg belangrijk om de negatieve perceptie die sommige architecten van de Orde hebben, weg te werken. Via uiteenlopende evenementen en projecten (zie verder) wordt getracht de communicatie met en de betrokkenheid van de leden te verbeteren.

Evenementen

De Orde organiseert zelf evenementen, verleent er steun aan of is er aanwezig.

Mijn Huis Mijn Architect

Tijdens het laatste weekend van september kon het grote publiek op *Mijn Huis Mijn Architect* opnieuw kennismaken met de vakbekwaamheid van de Vlaamse architect. Voor de architect was dit het uitgelezen moment om bouwheren duidelijk te maken wat de meerwaarde is van een onafhankelijk architect.

Tijdens dit jaarlijkse openhuizenweekend, een initiatief van de Orde van Architecten dat al jaren bestaat, stellen bouwheren hun nieuw gebouwde of gerenoveerde woning open voor geïnteresseerde bezoekers. Die krijgen deskundige uitleg tijdens een rondleiding door de bouwheer en/of architect.

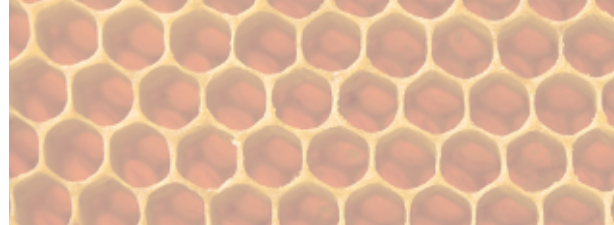
Mijn Huis Mijn Architect is de ideale gelegenheid om kandidaat-opdrachtgevers te wijzen op het belang van de samenwerking met een architect. Immers:

- de architect biedt een creatieve meerwaarde. Dankzij zijn opleiding tot ontwerper is hij in staat alle essentiële aspecten van het project (omgeving, inplanting, voorschriften, bouwstijl, organisatie, circulatie, energie, technieken, veiligheid) tot een sluitend geheel te bundelen. Daardoor zal hij ook gemakkelijker een gewillig oor vinden bij de bevoegde ambtenaren als afwijkingen of wijzigingen van de verkavelingsvoorschriften zinvol zijn;
- de architect is gedurende het volledige bouwproces de objectieve en onafhankelijke adviseur van de opdrachtgever. Bij de evaluatie van materialen en technieken kijkt hij altijd naar het geheel: locatie, omvang en stijl van de woning, leefgewoonten, budget, ... Bij de oplevering van de woning zal hij de bouwheer terzijde staan;
- de architect biedt de bouwheer zekerheid. Hij is als enige bouwpartner wettelijk verplicht om zich gedurende 10 jaar te verzekeren voor het bouwproject. Hij vertelt de bouwheer welke wettelijke verplichtingen die moet respecteren.

Voor meer informatie: <http://www.mijnhuismijnarchitect.com>

In 2008 namen maar liefst 225 woningen deel aan *Mijn Huis Mijn Architect*, verspreid over heel België, en konden we rekenen op meer dan 26.000 bezoekers!

Dankzij deze organisatie slaagt de Orde van Architecten er in om massaal pers aandacht te krijgen, het beroep van architect te promoten bij het grote publiek en het belang van een onafhankelijke architect in de kijker te plaatsen.

- **Mijn Huis Mijn Jonge Architect**

In de marge van *Mijn Huis Mijn Architect* wordt jaarlijks de wedstrijd *Mijn Huis Mijn Jonge Architect* georganiseerd, in nauwe samenwerking met de VMSW. Bij gebrek aan afgewerkte projecten kunnen jonge architecten dikwijls niet deelnemen aan het openhuizenweekend. De wedstrijd die betrekking heeft op een project voor sociale woningen, biedt hen de gelegenheid om toch hun kunnen te demonstreren. Het winnende project wordt daadwerkelijk gerealiseerd.

Euregionale architectuurprijs (EAP)

De *Euregionale Architectuurprijs* EAP is een grensoverschrijdend samenwerkingsverband tussen onder andere de Orde van Architecten (België), de Architektenkammer Nordrhein-Westfalen (Duitsland), de Fachhochschule Aachen (Duitsland), het departement Architectuur van de Provinciale Hogeschool Limburg Diepenbeek (België) en de Academie van Bouwkunst Maastricht (Nederland). De prijs wordt jaarlijks uitgereikt aan het beste afstudeerproject van de deelnemende architectuuropleidingen uit de Euregio Maas-Rijn.

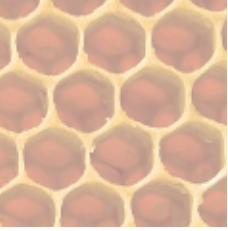
Voor meer informatie: <http://www.eap-pea.org/html/ne>

Dag van de Architectuur (VAi)

De *Dag van de Architectuur*, een initiatief van het Vlaams Architectuurinstituut (VAi), wordt ondersteund door de Orde van Architecten. Dit evenement stelt geïnteresseerden in staat 100 markante gebouwen in Vlaanderen en Brussel te bezoeken die de voorbije tien jaar werden gerealiseerd, en het verhaal achter het ontwerp te ontdekken. Op die manier wil het VAi mensen op een bewuste manier naar buitengewone gebouwen laten kijken en ze vertrouwd maken met hedendaagse architectuur. Tijdens dit evenement, worden tevens talrijke rondleidingen, standwandelingen, bustours en fietstochten georganiseerd. Daarbij komen allerlei lokale architectuurinitiatieven en culturele activiteiten. De editie 2007 bracht meer dan 28 000 mensen op de been.

Voor meer informatie: <http://www.vai.be>

De Vlaamse Renovatiedag

De Orde van Architecten geeft steun aan De Vlaamse Renovatiedag, een initiatief van NAV (*de Vlaamse Architectenorganisatie*). Tijdens dit evenement kunnen kandidaat-verbouwers projecten bekijken, inspiratie opdoen en uitleg vragen aan opdrachtgevers en architecten. In 2008 gaf het gebeuren aanleiding tot circa 30 000 bezoeken aan projecten.

Voor meer informatie: <http://www.devlaamserenovatiedag.be>

Andere evenementen

De Orde van Architecten ondersteunt de talrijke architectuuractiviteiten van Bozar (Paleis voor Schone Kunsten, Brussel), dat naast nationale en internationale tentoonstellingen en lezingen speciale aandacht besteedt aan het werk van jonge Belgische architecten.

Voor meer informatie: <http://www.bozar.be>

Tevens sponsort de Orde van Architecten de vzw Stad en Architectuur die haar schouders zet onder de promotie van de hedendaagse architectuur. Daartoe organiseert de vzw gratis toegankelijke tentoonstellingen en debatavonden, een lezingenreeks met toonaangevende Europese architecten en educatieve projecten zoals architectuurwandelingen.

Voor meer informatie: <http://www.stadenarchitectuur.be>

Beurzen

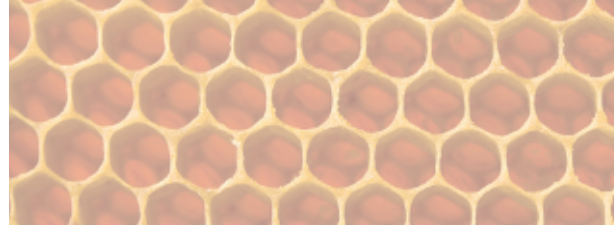
Jaarlijks heeft de Orde een stand op de bouwbeurzen *Batibouw* (Brussel) en *BIS* (Gent) waar kandidaat-opdrachtgevers informatie vinden over de samenwerking met een architect.

Bij deze gelegenheid verstrekt de Orde ook op andere manieren informatie. Zo werd op Batibouw 2008 in samenwerking met Leefmilieu Brussel (BIM) een persconferentie gehouden over de energieprestatieregelgeving. De Orde is ook betrokken bij de *Belgian Building Awards*, waarbij op Batibouw 2008 onder andere awards voor architectuur en voor innovatie op het vlak van design werden uitgereikt.

Voor meer informatie: <http://www.batibouw.be>, <http://www.bisbeurs.be>

De Orde van Architecten verleent ook haar medewerking aan de tweejaarlijkse beurs *Architect@Work* (Kortrijk en vanaf 2009 ook in Luik) die zich richt tot architecten, interieurarchitecten en –vormgevers, ingenieursbureaus en andere voorschrijvers.

Voor meer informatie: <http://www.architectatwork.be>

Projecten

Peterschapsproject

Het peterschapsproject *Architects for Tomorrow+*, een initiatief van NAV (*de Vlaamse Architectenorganisatie*), wordt ondersteund door de Orde. Doelstelling van dit project is de ondersteuning en begeleiding van jonge architecten bij het opstarten en uitbouwen van hun eigen onderneming. Dat gebeurt door middel van maandelijkse bijeenkomsten waar de deelnemende architecten vragen kunnen stellen over specifieke thema's en ervaringen kunnen uitwisselen onder begeleiding van 'peters'. Het project loopt telkens gedurende een jaar en staat open voor architecten met minder dan 15 jaar ervaring na hun stageperiode.

In 2008-2009 namen 62 jonge architecten deel aan het peterschapsproject.

Voor meer informatie: <http://www.architectsfortomorrowplus.be>

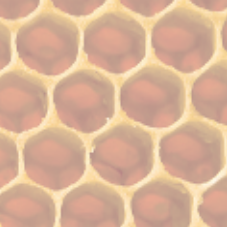

Publicaties

De architect tekenend voor uw toekomst

De Vlaamse Raad fv stelde tijdens contacten op beurzen en andere gelegenheden vast dat bouwheren met een aantal steeds terugkerende vragen zitten:

- wanneer heb ik een architect nodig,
- wat kan een architect voor mij doen,
- hoe vind ik een architect,
- wat mag ik wel/niet verwachten van mijn architect,
- wat kost een architect,
- is een architect er niet alleen voor rijke mensen die grote huizen (kunnen) bouwen,
- wat is het belang van een onafhankelijk architect?

Activiteitenverslag

Toekomstige bouwheren kennen het beroep, de taak en de rol van een architect onvoldoende. Tevens stellen ze zich veel vragen bij termen zoals EPB en veiligheidscoördinatie.

Daarom besloot de Vlaamse Raad fv een boekje op te stellen dat op een laagdrempelige, eenvoudige manier een antwoord biedt op die vragen: *De architect tekenend voor uw toekomst*.

Dat initiatief bleek een schot in de roos. Duizenden exemplaren werden uitgedeeld op beurzen. Een digitale versie is beschikbaar op de website. Het boekje werd ook door andere partijen verspreid, onder meer door de Antwerpse Woonwijzers. Uit de vele positieve reacties blijkt dat bouwheren de gids bijzonder nuttig vinden. Bovendien vragen steeds meer architecten gratis exemplaren aan omdat ook zij dit een nuttig instrument vinden om uit te delen aan hun bouwheren. Ook de stedenbouwkundige diensten van steden en gemeenten tonen interesse voor de publicatie. Kortom, het initiatief levert met een laag budget een groot resultaat op.

In 2009 zal dit boekje nog breder worden verspreid en staat een heruitgave met een nieuwe look en een herwerkte inhoud op het programma.

Andere communicatiekanalen

Voor de interne communicatie maakt de Orde van Architecten – Vlaamse Raad fv gebruik van een agenda en van verslagen. In de komende jaren wil het departement communicatie werk maken van een professionele huisstijl voor die communicatiemiddelen.

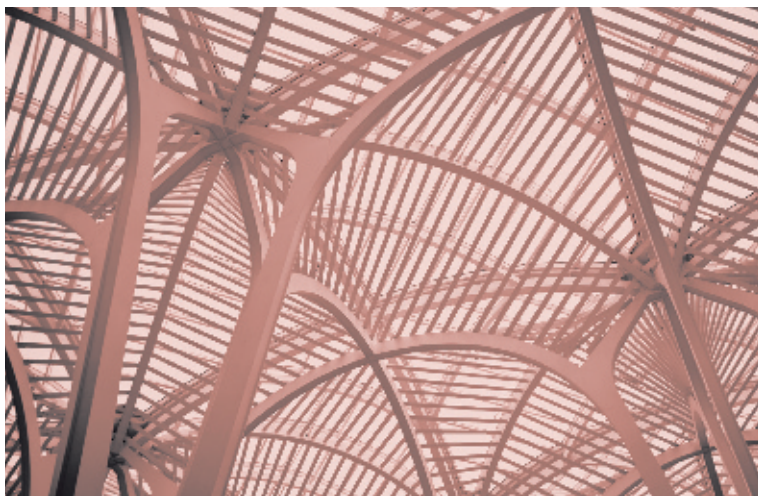
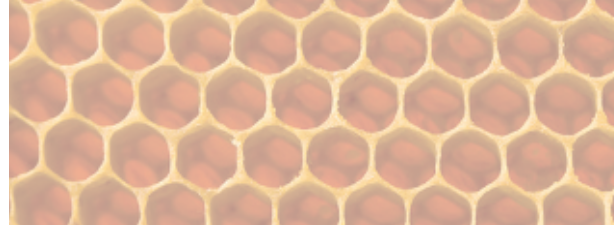
Om haar leden via zoveel mogelijk verschillende kanalen te kunnen bereiken, hielp de Orde bij het lanceren van *ArchivTv*, een digitaal televisiekanaal waarlangs de architecten over verschillende activiteiten worden geïnformeerd.

Voor meer informatie: <http://www.architv.be>

De Orde ontvangt dagelijks aanvragen van organisaties die hun evenementen, trainingen of andere nuttige informatie willen bekendmaken bij onze leden. Daarom werd de elektronische nieuwsbrief *Archimail* in het leven geroepen om de leden te informeren over actueel nieuws in verband met het architectenberoep en andere thema's. Deze info wordt nu gebundeld doorgestuurd, waar boodschappen vroeger meer ad hoc en afzonderlijk werden verstuurd. Deze verbetering wordt erg gewaardeerd. In 2009 zal dit initiatief verder worden uitgewerkt tot een volwaardige nieuwsbrief van de Vlaamse Raad fv, waarin op regelmatige basis verslag zal worden gegeven over de activiteiten van de Orde.

Tenslotte verspreidt de Orde informatie via haar druk bezochte website. In 2009 is een nieuwe website gepland.

Voor meer informatie: <http://www.ordevanarchitecten.be>

Andere

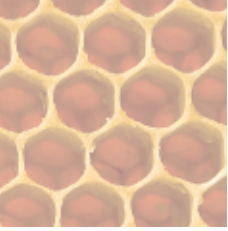
Werkgroep wedstrijden

Architecten worden steeds meer geconfronteerd met aanbestedingen waarin allerhande extra vereisten een belangrijke invloed hebben op de selectie. Voor het voorbije decennium kunnen we gewagen van een echte wildgroei.

Kleine en jonge bureaus hebben steeds minder kans om voor dergelijke projecten te worden geselecteerd. Grotere bureaus klagen dan weer over de kosten die zij moeten maken om projecten binnen te halen, de veelal zeer lage erelonen etc.

Daarom wijdt de werkgroep wedstrijden zich aan alle vormen van architectuurprijzen, openbare aanbestedingen van diensten en PPS-projecten die betrekking hebben op het beroep van architect.

- In eerste instantie analyseerde de werkgroep de wedstrijden en aanbestedingen in bepaalde provincies van de voorbije tien jaar.
- Ze verrichtte ook case studies, onder andere van een aantal vragen naar wedstrijdoffertes en PPS-constructies die gepaard gingen met manifeste deontologische problemen. De werkgroep stippelt daarvoor een beleid uit voor de Orde.
- Daarnaast dringt een vergelijking met het buitenland zich op. Opvallend is alvast dat de erelonen in ons land meestal extreem laag zijn.

Doelstellingen

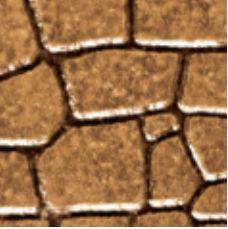
- Het herschrijven, aanvullen en aanpassen van het *Typereglement Architectuurwedstrijden*, goedgekeurd door de nationale Raad op 18 december 1992.
- Het uitbreiden van bovenstaand document naar alle vormen van aanbesteding, dus ruimer dan alleen wedstrijden.
- Het verspreiden van het document en de sensibilisatie van de juiste doelgroep bij de verschillende overheden.

Analysecriteria voor aanbestedingen en wedstrijden, gekend bij de Orde

- De opdrachtgever.
- Het type van aanbesteding, wedstrijd of architectuurprijs.
- Het honorarium, meer bepaald de manier van berekenen, het eventuele maximum- of minimumereloon en de manier van betaling.
- De gunnings- of beoordelingscriteria.
- De eventuele prijzen in geval van een architectuurwedstrijd.
- De positie van de architect in het project en de aanbesteding, en de eventuele tegenstrijdigheden met de deontologie.

De kerncijfers voor 2008

Resultaat nationale Raad

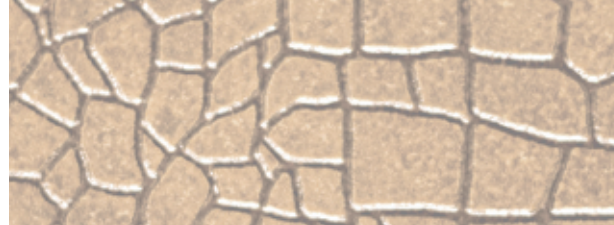
	BUDGET	RESULTAAT
OPBRENGSTEN	5 413 303,00	5 192 454,39
NR	5 413 303,00	5 192 454,39
KOSTEN	5 913 303,00	5 339 606,85
NR	5 913 303,00	5 339 606,85
RESULTAAT	-500 000,00	-147 152,46

Resultaat NL

	BUDGET	RESULTAAT
OPBRENGSTEN	3 019 385,00	2 890 308,46
NR 55% + PR	3 019 385,00	2 890 308,46
KOSTEN	3 294 385,00	2 927 671,78
NR 55% + PR	3 294 385,00	2 927 671,78
RESULTAAT	-275 000,00	-37 363,32

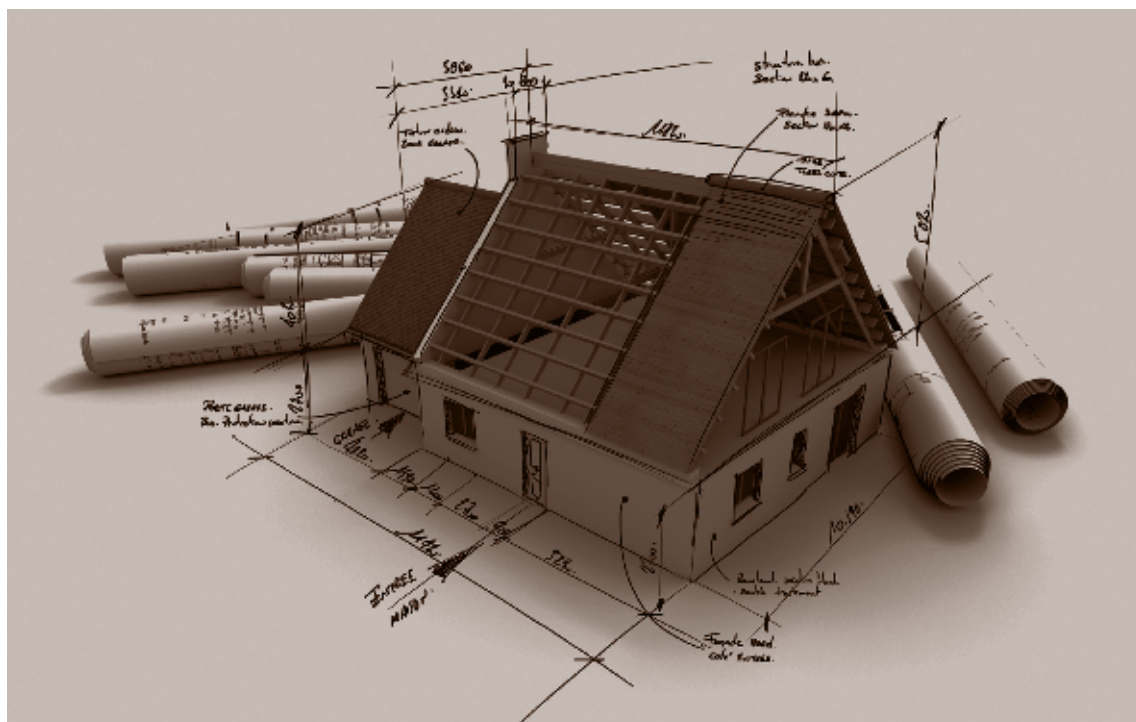
Resultaat FR

	BUDGET	RESULTAAT
OPBRENGSTEN	2 393 918,00	2 302 145,63
NR 45% + PR	2 393 918,00	2 302 145,63
KOSTEN	2 618 917,00	2 411 934,77
NR 45% + PR	2 618 917,00	2 411 934,77
RESULTAAT	-224 999,00	-109 789,14

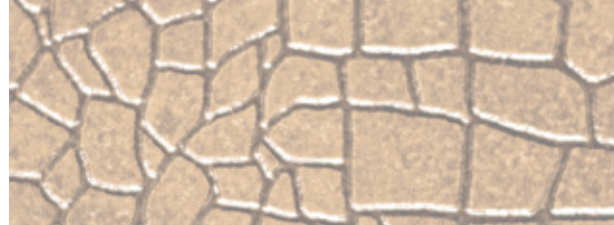
Opbrengsten NL

OPBRENGSTEN	BUDGET	RESULTAAT	VERSCHIL	%
BIJDRAGEN	2 915 790,00	2 740 071,00	-175 719,00	94%
bijdragen	2 915 790,00	2 740 071,00	-175 719,00	
ANDERE OPBRENGSTEN	103 595,00	150 237,46	46 642,46	145%
dienstprestaties buitenland	2 750,00	4 110,00	1 360,00	
diverse opbrengsten	2 435,00	667,25	-1 767,75	
recuperatie kosten derden		1 366,27	1 366,27	
arbitrage			0,00	
verkoop adressen, etiketten	13 750,00	15 175,75	1 425,75	
financiële opbrengsten - sicav		105 436,92	36 688,80	
financiële opbrengsten	84 660,00	15 911,88		
overige financiële opbrengsten		56,53	56,53	
meerwaarde real vaste activa				
recuperatie kosten advocaat		5 928,38		
andere uitzonderlijke opbrengsten		1 584,48	1 584,48	
OPBRENGSTEN	3 019 385,00	2 890 308,46	-129 076,54	96%

De kerncijfers voor 2008

BOEKJAAR 2008		BUDGET	RESULTAAT	VERSCHIL	%
I	STRUCTUUR	1 590 647,00	1 576 822,84	-13 824,16	99%
I.1	Investeringen / Afschrijvingen	170 211,00	177 553,40	7 342,40	104%
	gebouwen	24 855,00	25 303,87	448,87	
	inrichting lokalen	57 705,00	65 536,06	7 831,06	
	meubilair	16 328,00	14 594,56	-1 733,44	
	kantoomachines	12 538,00	7 255,31	-5 282,69	
	informaticamateriaal	56 335,00	63 225,33	6 890,33	
	leasing machines	2 450,00	1 638,27	-811,73	
I.2	Zetels	177 565,00	177 935,69	370,69	100%
	huur en huurkosten	64 955,00	63 320,63	-1 634,37	
	kosten mede-eigendom	31 390,00	44 005,20	12 615,20	
	huur informatica mat	10 505,00	13 486,93	2 981,93	
	huur rollend materieel	10 550,00	8 324,03	-2 225,97	
	onderhoud onroerende goederen (inclusief personeel)	15 050,00	13 878,33	-1 171,67	
	onderhoud roerende goederen	9 750,00	6 010,67	-3 739,33	
	herstellingen (roerend & onroerend)	5 500,00	1 043,22	-4 456,78	
	energie en water	19 450,00	16 709,03	-2 740,97	
	verzekeringen	6 000,00	6 527,53	527,53	
	benzine firmawagens	0,00	857,16	857,16	
	RSZ op diesel firmawagens	0,00	1 347,48	1 347,48	
	onroerende voorheffing en taksen	4 415,00	2 425,48	-1 989,52	
I.3	Personeel	1 242 871,00	1 221 333,75	-21 537,25	98%
	bezoldigingen en sociale lasten	1 176 231,00	1 145 373,50	-30 857,50	
	provisie brugpensioenen			0,00	
	vervangingspersoneel	15 000,00	15 614,97	614,97	
	bijkomend personeel	25 000,00	36 509,25	11 509,25	
	personeelskosten	26 640,00	22 251,55	-4 388,45	
	voordeel in natura		1 584,48	1 584,48	

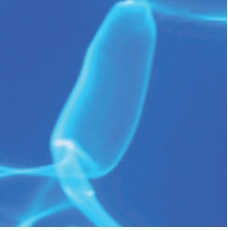

II	WERKING	913 100,00	866 087,93	-47 012,07	95%
II.1	Vergoedingen aan mandatarissen	605 500,00	551 747,81	-53 752,19	91%
	vergoedingen voor prestaties	555 500,00	353 853,41	-201 646,59	
	vergoedingen voor vervoer		139 903,41	139 903,41	
	onkosten vertegenwoordiging België	43 500,00	48 886,84	5 386,84	
	onkosten vertegenwoordiging internationaal	5 000,00	8 326,79	3 326,79	
	kosten Raden van beroep	1 500,00	777,36	-722,64	
	dotatie College van Experts			0,00	
II.2	Benodigdheden	108 725,00	105 275,15	-3 449,85	97%
	bureaumateriaal	12 350,00	19 454,46	7 104,46	
	kantine	4 900,00	4 816,21	-83,79	
	telefoon/fax/gsm	17 600,00	14 878,50	-2 721,50	
	portokosten	26 900,00	30 174,07	3 274,07	
	papier/drukwerk	13 400,00	8 163,06	-5 236,94	
	diverse benodigdheden	800,00	341,20	-458,80	
	documentatie en abonnementen	11 775,00	8 952,67	-2 822,33	
	kosten verkiezingen	21 000,00	18 494,98	-2 505,02	
II.3	Diensten	198 875,00	209 064,97	10 189,97	105%
	lidgeld UIA+CAE	16 775,00	16 262,56	-512,44	
	diverse diensten	1 650,00	6 489,33	4 839,33	
	informatica- en bureautica	21 957,00	8 149,11	-13 807,89	
	werking internet en intranet	34 148,00	27 319,67	-6 828,33	
	vertalingen	12 100,00	17 321,30	5 221,30	
	diverse honoraria		0,00	0,00	
	honoraria financiën	5 225,00	4 513,19	-711,81	
	honoraria advocaten	44 000,00	76 560,32	32 560,32	
	honoraria advocaten dagvaardingen	12 500,00	939,10	-11 560,90	
	deurwaardersprocedure	2 000,00	3 225,39	1 225,39	
	financiële kosten	6 170,00	5 531,93	-638,07	
	leasingkosten		1 120,46		
	Reprobel	42 350,00	41 632,61	-717,39	

De kerncijfers voor 2008

III	DEPARTEMENTEN	785 638,00	540 428,11	-245 209,89	69%
III.1	Vorming en stage (nr 3)	54 100,00	25 355,43	-28 744,57	47%
	provinciaal niveau: manifestaties	4 100,00	25 355,43	21 255,43	
	nationaal niveau: vorming	50 000,00		-50 000,00	
III.2	Informatie/sensibilisering (nr 7)	731 538,00	515 072,68	-216 465,32	70%
	Informatie	218 500,00	227 127,37	8 627,37	
	A+ Architecture - Architext	203 500,00	227 127,37	23 627,37	
	verspreiding informatie			0,00	
	publicaties van de Orde	15 000,00		-15 000,00	
	Vlaamse architectuurprijs			0,00	
	Sensibilisering	513 038,00	287 945,31	-225 092,69	
	nationale acties	10 000,00	15 509,49	5 509,49	
	Mijn Huis Mijn Architect	73 205,00	77 902,48	4 697,48	
	De Vlaamse Renovatiedag	49 500,00	49 500,00		
	Bozar	22 000,00	11 000,00		
	Atomium / ar happening	80 500,00	11 359,82		
	Batibouw	24 475,00	13 435,93	-11 039,07	
	spot	50 000,00		-50 000,00	
	BIS beurs	11 000,00	14 581,72		
	siteweb + permanence	30 000,00		-30 000,00	
	provinciale acties	42 000,00	34 017,08	-7 982,92	
	acties NL gemeenschap	120 358,00	60 638,79	-59 719,21	
	acties FR gemeenschap			0,00	
IV	PROVISIES	5 000,00	-55 667,10	-60 667,10	-1113%
	Provisies bijdragen	5 000,00	100 616,89		
	niet ontvangen bijdragen	5 000,00	100 616,89	95 616,89	
	terugn vond. architecten			0,00	
	Diverse provisie	0,00	-156 283,99		
	uitzonderlijke kosten / opbrengsten		47 348,57	47 348,57	
	besteding & terugneming provisie		-203 632,56	-203 632,56	
	Overdracht niet gerealiseerd	0,00	0,00		
	acties				
	informatie / publicaties				
	acties NL & FR gemeenschappen				
	sensibilisatie				
	KOSTEN	3 294 385,00	2 927 671,78	-366 713,22	89%

Een vooruitblik

Actieplan voor de toekomst: einde van het visumstempel in zicht!

Het visum garandeert de consument en de bevoegde overheden dat degene die bij het indienen van een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning optreedt als architect, wel degelijk gerechtigd is het beroep van architect uit te oefenen.

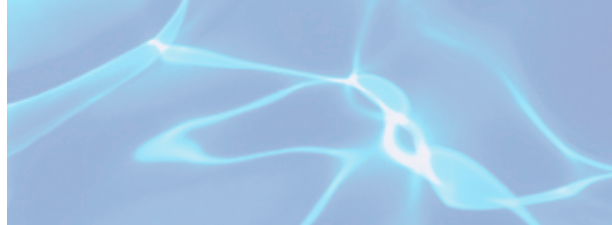
De archaische manier waarop dit stempel wordt uitgereikt, is de architect al lang een doorn in het oog. We mogen zonder overdrijven stellen dat elke architect al jaren uitkijkt naar de afschaffing hiervan. Als we het hebben over administratieve vereenvoudiging, denken we dan ook niet louter aan de digitalisering van de aanvraagdossiers tot het bekomen van stedenbouwkundige vergunning, maar in de eerste plaats aan de invoering van het digitale visum.

Sinds 2006 volgt de Vlaamse Raad fv het initiatief *Urbain II* op dat uitgaat van de AAPD (*Algemene Administratie Patrimoniumdocumentatie*, de vroegere diensten van het kadaster en de registratie). Dit initiatief wil een digitale gegevensuitwisseling tot stand brengen tussen de verschillende actoren van het onroerend patrimonium: landmeters, notarissen, architecten, vastgoedmakelaars, ...

Maar de federale benadering enerzijds en de verschillende inzichten van de regionale overheden anderzijds remden een vlotte evolutie van deze digitale ontwikkeling af.

In 2008 werd in opdracht van het Vlaams Gewest een haalbaarheidsstudie uitgevoerd over de invoering van digitale aanvragen tot het bekomen van stedenbouwkundige vergunningen. Het ligt voor de hand dat dit initiatief nauw verweven is met de ambitie tot digitale afhandeling van het visum. Webtoepassingen zijn hierbij onontbeerlijk, zeker als in het kader van administratieve vereenvoudiging het uniek gebruik van gegevens voor diverse toepassingen prioritair blijft.

Inmiddels is duidelijk geworden dat wachten op de realisatie van digitale tools door de regionale of federale overheden om dan uitsluitend daarop in te spelen, geen zin heeft.

Dankzij de opvolging van de diverse initiatieven beschikken we vandaag over voldoende inzicht in de softwareontwikkeling om vanuit de Orde zelf te werken aan de realisatie van het digitale visum. Daarmee willen we tegemoet komen aan een jarenlange verzuchting van de architecten en een oplossing aanbieden die compatibel is met de softwareontwikkeling met betrekking tot het digitale bouwaanvraagdossier.

De informaticadienst van de Orde werkt momenteel intensief aan de vernieuwing van *Archiline*, de gegevensbank van de Orde met alle ingeschreven architecten. Uitgangspunt is dat nieuwe en te wijzigen gegevens via het internet worden aangeboden en beheerd.

Deze ontwikkeling zal vanaf circa maart 2010 kunnen proefdraaien. Vervolgens worden de uitgezuiverde gegevens van het oude naar het nieuwe systeem overgebracht, waarna de module *visa* aan het *Archiline* platform kan worden gekoppeld. Dit zou omstreeks midden 2010 operationeel zijn.

Het nieuwe systeem zal meteen een oplossing bieden voor het digitaal beheer van de tabel van ingeschreven architecten, de lijst van stagiairs en de *lijst-Laruelle* zoals voorzien in de wet-Laruelle van 25 april 2006. Zo kunnen we de overheden en particulieren duidelijkheid bieden over welke architect in welke omstandigheden en voor welke opdrachten effectief als opdrachthouder kan handelen. Dit is meteen nuttige aanvullende informatie voor wie de Kruispuntbank van Ondernemingen (KOB) consulteert.

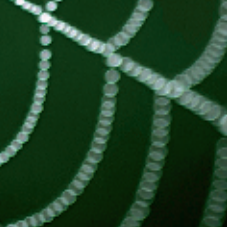

Om de lezer een beter beeld te geven, schetsen we hier kort de te verwachten workflow.

- Elke architect die een visum aanvraagt kan via de web/internettoepassing zijn gegevens voor een aanvraagdossier invullen.
- Op basis van zijn inlogprocedure worden zijn persoonlijke gegevens vooraf ingevuld aangeboden aan de hand van de digitale identiteitskaart (vergelijkbaar met de *tax-on-web* toepassing).
- Als gegevens, vereist voor de diverse formulieren en formaliteiten, nog niet beschikbaar zijn, worden ze eenmalig toegevoegd. Daarna zijn ze beschikbaar voor alle formulieren die voor een aanvraag van toepassing zijn.
- Zolang de vergunningverlenende overheden nog geen digitale bouwaanvraagdossiers kunnen verwerken, kan de architect alle ingevulde formulieren afdrukken om ze op de traditionele manier te gebruiken.
- Zodra digitale aanvraagdossiers verwerkbaar zijn, maken de betrokken diensten online gebruik van alle nodige gegevens voor hun interessegebied. Dankzij de interne uitwisselbaarheid van die gegevens kunnen alle betrokken partijen en diensten hun rol vervullen op basis van eenmalig geregistreerde gegevens.
- Het visum wordt opgenomen in deze workflow. De Orde zal het visum online verlenen. In de periode dat nog een papieren dossier moet worden ingediend (wat per gemeente of gewest sterk kan verschillen), wordt het visum kenbaar gemaakt via een unieke code die de betrokken diensten op elk moment via het internet kunnen verifiëren in de gegevensbank van de Orde.

De Vlaamse Raad fv geeft absolute prioriteit aan de verdere uitwerking van dit project door de informaticadienst van de Orde.

De samenwerking met de architect: beknopte gids voor de bouwheer

Omdat er nog veel vragen zijn rond de samenwerking met de architect, voegen we aan dit jaarverslag graag een beknopte gids voor de opdrachtgever toe.

Een wettelijke verplichting

Voor alle bouw- of verbouwingwerkzaamheden waarvoor een stedenbouwkundige vergunning is vereist, is de tussenkomst van een architect wettelijk verplicht. De wet op de bescherming van de titel en van het beroep van architect van 20 februari 1939 legt de tussenkomst van een architect met name op voor het opmaken van de plannen en de controle op de uitvoering van de werken.

Bouwen of verbouwen met een architect biedt u talrijke waarborgen.

- Een specifieke opleiding.
De architect is hooggeschoold. Hij heeft vijf jaar hogere opleiding en twee jaar stage onder controle van de Orde van Architecten achter de rug voor hij als zelfstandig architect aan de slag kan.
- Een gereguleerd beroep.
Een architect moet strikte deontologische beroepsregels naleven en wordt daarop gecontroleerd door de Orde van Architecten.
Hij moet zijn beroep in totale onafhankelijkheid uitoefenen. Zijn beroep is niet verenigbaar met dat van aannemer van openbare of particuliere werken. Hij mag geen enkele commissie ontvangen van aannemers, leveranciers of fabrikanten.
- Een openbare opdracht.
De architect engageert er zich deontologisch toe bouwwerken te ontwerpen die het landschap verrijken en het cultureel patrimonium vrijwaren.
- Een verplicht contract.
De architect moet de wederzijdse rechten en plichten van de betrokken partijen vastleggen in een geschreven overeenkomst. Hij kan alleen projecten voorstellen die haalbaar zijn met het budget dat, samen met het bouwprogramma, in die overeenkomst werd vastgelegd.

- Een professionele verantwoordelijkheid.
De architect kan gedurende tien jaar aansprakelijk worden gesteld voor ernstige fouten.*

De keuze van de architect

De snelste en eenvoudigste manier om een architect te vinden, is rubriek 5508 in de Gouden Gids raadplegen. Daarin vindt u een lijst van door de Orde van Architecten erkende architecten. Maar de kans dat u bij de juiste man of vrouw terechtkomt, is natuurlijk groter als u de zoektocht grondig en gericht aanpakt.

Informeer bij familieleden, vrienden, kennissen, collega's en vaklui naar hun ervaringen met hun architect. Ga woningen bekijken die door hem of haar ontworpen zijn. Doorblader tijdschriften en andere publicaties en bezoek websites. U kunt ook deelnemen aan initiatieven ter promotie van kwaliteitsvolle architectuur zoals *Mijn Huis Mijn Architect* en *De Vlaamse Renovatiedag*. Hou uw ogen open als u de baan op gaat en ga eventueel aanbellen als u een woning ziet die u bevalt om de naam van de architect te vragen. De meeste bouwheren zijn blij met een positieve belangstelling en zullen u graag te woord staan. Zij kunnen u vertellen hoe de samenwerking met hun architect verlopen is en hoe hij te werk gaat.

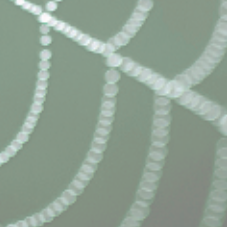
Kiest u beter voor een groot architectenbureau of geniet een individueel werkende architect de voorkeur? Grotere bureaus kunnen bijvoorbeeld zelf voor een ingenieursstudie instaan, wat interessant is als u voor een meer ingewikkelde constructie kiest. Met een individuele architect hebt u meer kans op persoonlijk contact en persoonlijke service.

Kiezen voor een architect uit de streek kan voordelen hebben. Hij of zij kent de regio, de ondergrond, de plaatselijke vaklui en kan gemakkelijker en vaker de bouwplaats bezoeken. Een goede vertrouwensrelatie is in ieder geval de beste garantie voor een geslaagd project. Neem daarom de nodige tijd om de architect te kiezen die bij u past.

Het eerste gesprek

Een eerste gesprek met een architect kan gemakkelijk twee uren duren en is meestal vrijblijvend zonder één van de partijen verder te verbinden. Het is een goede manier om kennis te maken en standpunten te vergelijken. De architect kan u zijn opvattingen over het beroep toelichten, referenties tonen en zijn manier van werken omschrijven.

* Artikel 1792 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt: "Indien een gebouw (...) geheel of gedeeltelijk teniet gaat door een gebrek in de bouw, zelfs door de ongeschiktheid van de grond, zijn de architect en de aannemer daarvoor gedurende tien jaren aansprakelijk." Onder deze aansprakelijkheid vallen ernstige tekortkomingen die het gebouw in zijn stabiliteit geheel of gedeeltelijk kunnen aantasten, voor zover ze niet zichtbaar waren bij de voorlopige oplevering. De architect is aansprakelijk voor het ontwerp en de controle op de uitvoering van de werken; de aannemer voor de uitvoering. Afhankelijk van de oorzaak van de gebreken zal de aannemer of de architect verantwoordelijk worden gesteld. De aansprakelijkheid kan enkel worden ingeroepen bij ernstige fouten. Dit houdt in dat bijvoorbeeld een lekkende kraan of een schurende deur of raam vanaf de voorlopige oplevering bij de normale onderhoudswerkzaamheden hoort. De aansprakelijkheid betekent evenmin dat men gedurende 10 jaar zonder vergoeding een beroep kan doen op de architect.

Hij zal u vragen stellen over uw bouw wensen en -verwachtingen, over gezinsplannen, toekomstverwachtingen en mogelijke faseringen. Geef hem zoveel mogelijk informatie. Hoe duidelijker u uw leefgewoonten en verwachtingen verwoordt en hoe meer u vertelt, hoe beter de architect later zijn voorontwerp aan uw wensen kan aanpassen. Om van uw toekomstige huis uw thuis te maken, kunnen zelfs kleine details in de architectenopdracht van belang zijn.

Het kan gebeuren dat een eerste gesprek u met twijfels achterlaat. In dat geval staat het u vrij een andere architect te raadplegen. Wanneer u de geschikte gesprekspartner heeft gevonden, kunt u hem of haar een opdracht geven.

Het ereloon

Om discussies achteraf te vermijden, maakt u het best van in het begin duidelijke en sluitende afspraken over het ereloon. Vaste tarieven zijn er niet. Een vrije onderhandeling over de overeenkomst voor de architectenopdracht is de regel. Voor elke opdracht afzonderlijk moet over het ereloon worden onderhandeld, rekening houdend met de omvang en taken van de opdracht. Hou er rekening mee dat u de wettelijke verplichting van de controle op de werkzaamheden moet respecteren.

De erelonen kunnen op verschillende manieren worden berekend. Ze kunnen de vorm aannemen van een percentage op de waarde van de werken, van een forfaitair bedrag, van een uurvergoeding, ...

De betaling van het ereloon gebeurt naarmate de werken vorderen en zoals in het contract vermeld staat. Dikwijls wordt volgende verdeling gehanteerd:

- een overeengekomen voorschot,
- 20% bij het voorleggen van het voorontwerp,
- 20% bij het afgeven van de aanvraag voor stedenbouwkundige vergunning,
- 20% bij het afgeven van de aanbestedingsdocumenten voor de offertes van de aannemers,
- 30% naarmate de werken vorderen,
- het saldo bij de volledige oplevering.

De taken van de architect

De rol van de architect beperkt zich niet tot het tekenen van de bouwplannen, maar omvat de begeleiding doorheen het hele bouwproces volgens de overeengekomen architectenopdracht. Van de architect mag u verwachten dat hij uw vertrouwenspersoon is en uw wensen omzet in werkelijkheid. Hij regelt uw vergunningsaanvragen, onderhandelt met de aannemers, controleert de kwaliteit van het uitgevoerde werk en verifieert de rekeningen voor het werk.

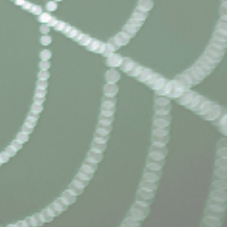

Het voorontwerp

Een ontwerp staat zelden onmiddellijk op punt. Dikwijls moet een bepaald idee enige tijd bezinken, zowel bij u als bij de architect. Daarom maakt de architect eerst een studie van het bouwproject waarbij hij rekening houdt met uw wensen en behoeften, uw budget, het bouwterrein en de stedenbouwkundige voorschriften. Het resultaat is het voorontwerp dat u een duidelijk beeld geeft van uw toekomstige woning.

Een goed doordacht voorontwerp is van essentieel belang. Het vormt namelijk de basis van alles wat volgt. Neem dus de tijd om het grondig te evalueren. Als het ontwerp niet beantwoordt aan uw verwachtingen, is dit het geschikte moment om het bij te sturen. Wijzigingen doorvoeren tijdens latere fases van het bouwproces kan de werken vertragen en de kosten doen oplopen.

De aanpassingen kunnen leiden tot een drietal verschillende voorontwerpen. De architect werkt de laatste, in samenspraak goedgekeurde versie uit en vult die aan met een beschrijving van de materialen en een eerste (of aangepaste) raming van de kosten. Als u een maquette van het voorontwerp wenst, mag de architect voor deze prestatie een bijkomende vergoeding aanrekenen.

De aanvraag van de stedenbouwkundige vergunning

Op basis van het goedgekeurde voorontwerp stelt de architect het dossier voor de stedenbouwkundige aanvraag samen. Dat bundelt onder meer alle officiële formulieren voor de aanvraag, in het nodige aantal exemplaren ondertekend door de bouwheer; een situatieplan dat uw woning in de gemeente situeert; een inplantingsplan dat uw woning situeert op het terrein en ten opzichte van de burens; de grondplannen, doorsneden en geveltekeningen; de vereiste foto's van het terrein of de bestaande toestand; de aansluiting op de nutsleidingen; informatie over bouwmaterialen en -technieken. U moet het dossier indienen bij de gemeentelijke overheid. Die maakt het op haar beurt, voor zover dit vereist is, over aan alle betrokken diensten: stedenbouw, brandweer, wegen en verkeer, leefmilieu, monumentenzorg, ... Aan de hand van het verplichte ontvangstbewijs dat u van de gemeente moet krijgen, wordt de termijn bepaald waarbinnen de gemeente moet beslissen over de stedenbouwkundige aanvraag.

Het uitvoeringsdossier

Wanneer u de stedenbouwkundige vergunning hebt ontvangen, maakt de architect een uitvoeringsdossier op. Dat omvat niet alleen de uitvoeringsplannen met detailtekeningen, maar ook een bestek (of lastenboek) en eventueel een samenvattende of gedetailleerde opmetingstaat (dit is geen wettelijk verplicht maar een heel bruikbaar document voor prijsaanvragen).

Het administratieve lastenboek beschrijft de rechten en plichten van beide partijen en omvat onder andere de contractuele bepalingen met de aannemers over de aanneming, de uitvoering en de kostprijs, de uitvoeringstermijn, eventuele boetes en waarborgen, enz. Het technische lastenboek, ook gekend als bijzonder bestek, omschrijft alle bijzonderheden van het gebouw, de ligging, de aard van de werken, de uitvoering en de kwaliteit en verwerking van materialen. De detailtekeningen verduidelijken bepaalde constructie-elementen en geven een beter inzicht in de uitvoering van de ruwbouw en de afwerking. Het aantal detailtekeningen is afhankelijk van de moeilijkheid van het project. In de opmetingstaat of beschrijvende opmeting staan de hoeveelheden van alle materialen die worden gebruikt. Aan de hand van het uitvoeringsdossier kunnen de aannemers een nauwkeurige en gedetailleerde offerte opstellen. Dring er bij de aannemers op aan een gedetailleerde offerte op te maken met vermelding van alle eenheidsprijzen.

Samen met u controleert de architect of de offertes van de aannemers volledig zijn en beantwoorden aan de plannen en de bestekken. Hij adviseert u over de beste prijs-kwaliteitverhouding. Naast de prijs worden ook de vakbekwaamheid, referenties en kredietwaardigheid van de aannemer in zijn advies betrokken. De architect gaat verder na of de aannemer geregistreerd en beroepsaansprakelijk verzekerd is, brengt u op de hoogte van de consequenties daarvan, en verleent bijstand bij de aanbesteding, dat wil zeggen het afsluiten van de aannemingsovereenkomst.

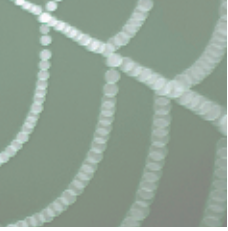
De meeste architecten stellen aannemers voor waarmee ze eerder al hebben samengewerkt. Ze kennen de vakbekwaamheid en de werkwijze van deze aannemers. Eventuele problemen kunnen ook sneller op een meer vriendschappelijke manier opgelost worden. Omdat de architect op elk moment geacht wordt uw belangen te verdedigen, moet hij onafhankelijk zijn van de aannemer. U kunt de lijst met mogelijke aannemers van de architect eventueel aanvullen met anderen die degelijk werk hebben geleverd bij familie of vrienden.

De controle op de bouwplaats

Enmaal het aannemingscontract is ondertekend, kunnen de werkzaamheden van start gaan. Dat kan gebeuren in algemene aanneming of met afzonderlijke aannemers. De architect is wettelijk verplicht controle uit te oefenen op de uitvoering van die werkzaamheden. Dat betekent dat hij geregeld het werk van de aannemer inspecteert, diens aandacht vestigt op uitvoeringsfouten en samen met hem eventuele problemen voorkomt en desnoods oplost. De architect controleert ook het tijdschema, gaat na of de materialen overeenstemmen met de vereisten van het lastenboek en adviseert bij de planning van de verschillende aannemingen. De architect legt dat alles vast in een bouwplaatsverslag met vermelding van datum en uur van de bouwplaatsbezoeken, een bondige commentaar op de uitgevoerde werkzaamheden, de vorderingen van het werk, eventueel uitzonderlijke weersomstandigheden en de periodes waarin geen werken werden uitgevoerd, en de genomen beslissingen. Een goede gewoonte wil dat alle betrokken partijen dat verslag op een bij voorkeur wekelijkse bouwplaatsvergadering ondertekenen.

Wanneer de architect niet beantwoordt aan de verwachtingen geformuleerd in de architectenovereenkomst, kunt u hem verantwoordelijk stellen voor gebeurlijke gebreken. Wijs hem bij een gebrekkige uitvoering van zijn taak bij voorkeur schriftelijk op zijn controleplicht.

De oplevering

Eenmaal de werkzaamheden zijn beëindigd, worden ze opgeleverd. De oplevering gebeurt in twee stappen indien de wet-Breyne van toepassing is of als dat contractueel zo is bepaald: een voorlopige en een definitieve oplevering. In andere gevallen vallen deze twee fasen samen.

De aannemer moet de voorlopige oplevering aanvragen zodra zijn aanneming beëindigd of normale bewoning mogelijk is. Samen met uw architect gaat u na of alle werken zijn uitgevoerd volgens de vereiste kwaliteitsnormen. Wanneer prijsaanpassingen en de prijs van eventuele meerwerken niet eerder werden besproken en vastgelegd, worden deze op dat moment kritisch doorgelicht. Van de oplevering wordt een procesverbaal opgemaakt op datum, dat door alle partijen wordt ondertekend. Als er geen tevredenheid is over het geleverde werk, kunt u de oplevering voorwaardelijk of compleet weigeren.

Een voorwaardelijke weigering houdt in dat de aannemer alle eventuele gebreken die u vaststelt binnen een op dat moment vast te stellen termijn moet herstellen. Als u de woning zonder voorbehoud betreft, kan dat worden beschouwd als een onvoorwaardelijke aanvaarding van de voorlopige oplevering.

Na verloop van een vast te stellen termijn van bijvoorbeeld één jaar na de voorlopige oplevering volgt de definitieve oplevering. Die kan stilzwijgend verlopen of gepaard gaan met een laatste bezoek aan de woning waarbij eventuele onvolkomenheden en gebreken die tijdens dat jaar zichtbaar zijn geworden, kunnen worden vastgesteld. Meteen kunnen afspraken worden gemaakt om ze op te lossen.

Bijlagen

Bijlage 1: Wie is wie in de Vlaamse Raad fv?

Hieronder vindt u de samenstelling van 2009, gebaseerd op de verkiezingen in 2008.

HET DIRECTIECOMITÉ

NAAM	AFGEVAARDIGD ALS	PLAATSVERVANGER
Kati Lamens	afgevaardigde Vlaams-Brabant	
Jan Van Breedam	afgevaardigde Antwerpen	Luc Vaes
Ludo Haesevoets	afgevaardigde Limburg	
Philip Adam	afgevaardigde Oost-Vlaanderen	
Christophe Van Oyen	afgevaardigde West-Vlaanderen	
Anneleen Vandewynckel	secretaris-generaal	

DE VLAAMSE RAAD FV

NAAM	AFGEVAARDIGD ALS	PROVINCIE	PLAATSERVANGER
Veronique Degroote	Provinciaal voorzitter	Antwerpen	Pieter Goffin
Jean-Paul Decordier	Provinciaal voorzitter	Oost-Vlaanderen	
Christophe Van Oyen	Provinciaal voorzitter	West-Vlaanderen	
Annick Deboes	Provinciaal voorzitter	Limburg	
Jos Leysens	Provinciaal voorzitter	Vlaams-Brabant	Marnik De Haen
Jan Van Breedam	Nationaal afgevaardigde	Antwerpen	Luc Vaes
Jos Leysens	Nationaal afgevaardigde	Vlaams-Brabant	Lut Vanden Broeck
Philip Adam	Nationaal afgevaardigde	Oost-Vlaanderen	
Jean-Marc Luybaert	Nationaal afgevaardigde	West-Vlaanderen	
Ludo Haesevoets	Nationaal afgevaardigde	Limburg	
Bernard Vauterin	Departement 1 politiek en werking	West-Vlaanderen	
Lieve Joosten	Departement 2 beroep, recht en deontologie	Antwerpen	
Peter Ketsman	Departement 3 stage en vorming	Limburg	
Sara Van Rompaey	Departement 4 externe betrekkingen	Oost-Vlaanderen	
Kati Lamens	Departement 5 communicatie	Vlaams-Brabant	
Lut Vanden Broeck	Raadscommissie 1 onderzoek	Vlaams-Brabant	
Patrick Derycker	Raadscommissie 2 toegang tot het beroep	Oost-Vlaanderen	
Egide Meertens	Raadscommissie 3 stage	Limburg	
Luc Soete	Raadscommissie 4 taxatie	West-Vlaanderen	
Frank Vissers	Raadscommissie 5 opvolging	Antwerpen	
Koen Van De Vreken	Gemeenschapsonderwijs	Uitgenodigd	
Johan Rutgeers	Nederlandstalig gesubsidieerd vrij onderwijs	Uitgenodigd	
Firmin Mees	Officieel universitair onderwijs	Uitgenodigd	
Evy Van Beurden	Nederlandstalige federale ambtenaren	Uitgenodigd	
Anneleen Vandewynckel	Secretaris-generaal		

DE DEPARTEMENTEN

DEPARTEMENT	LEDEN	PROVINCIE	PLAATSERVANGER(S)
Departement 1 politiek en werking	Bernard Vauterin (voorzitter)	West-Vlaanderen	
	Philip Adam	Oost-Vlaanderen	Antoon Demuyck
	Jos Leysens	Vlaams-Brabant	Lut Vanden Broeck
	Wim Van Opstal	Antwerpen	Ludo Haesevoets
	Dominique Versluys	Limburg	Jan Van Breedam, Frank Vissers
Departement 2 beroep, recht en deontologie	Lieve Joosten (voorzitter)	Antwerpen	Jef Heymans, Jean-Pierre de Jaegere, Frank Vissers
	Walther Decléyn	Vlaams-Brabant	Dominic Van Clé
	Ludo Haesevoets	Limburg	Peter Ketsman
	Egied Vandezande	West-Vlaanderen	
	Christian Van Soye	Oost-Vlaanderen	
Departement 3 stage en vorming	Peter Ketsman (voorzitter)	Limburg	Dominic Tholen, Egide Meertens
	Chris Verhelst	Vlaams-Brabant	
	Joëlle De Bock	Oost-Vlaanderen	Jean-Marie Molleman
	Jean-Marc Luypaert	West-Vlaanderen	
	Jan Verbist	Antwerpen	Luc Vaes, Catherine De Bie, Guy Dollez, Jef Heymans
Departement 4 externe betrekkingen	Sara Van Rompaey (voorzitter)	Oost-Vlaanderen	Jean-Paul Decordier, Antoon Demuyck
	Jan Debuyck	West-Vlaanderen	
	Veronique Degroote	Antwerpen	Kris Minten, Marc Van Bortel
	Lut Vanden Broeck	Vlaams-Brabant	Walther Decléyn, Chris Verhelst
	Paul Vanhees	Limburg	Koen Claesen
	<i>Anneleen Vandewynckel</i>		
Departement 5 communicatie	Kati Lamens (voorzitter)	Vlaams-Brabant	Paul Van Welden, Marnik Dehaen
	Pieter Goffin	Antwerpen	Wim Van Opstal, Jef Heymans
	Dirk Medland	Limburg	Annick Deboes
	Dirk Vanbecelaere	West-Vlaanderen	
	Henk Vanthuynne	Oost-Vlaanderen	
	<i>Anneleen Vandewynckel</i>		

DE RAADSCOMMISSIES

RAADSCOMMISSIE	LEDEN	PROVINCIE
Raadscommissie 1 onderzoek	Lut Vanden Broeck (voorzitter)	Vlaams-Brabant
	Annick Deboes	Limburg
	Veronique Degroote	Antwerpen
	Jean-Marc Luypaert	West-Vlaanderen
	Dirk Mattheeuws	Oost-Vlaanderen
Raadscommissie 2 toegang tot het beroep	Patrick Derycker (voorzitter)	Oost-Vlaanderen
	Lieve Joosten	Antwerpen
	Kati Lamens	Vlaams-Brabant
	Freddy Thoelen	Limburg
	Marc Vandendries	West-Vlaanderen
	<i>Verantwoordelijke secretariaat: Chris Joosen</i>	Antwerpen
Raadscommissie 3 stage	Egide Meertens (voorzitter)	Limburg
	Jean-Marie Molleman	Oost-Vlaanderen
	Jacky Tavernier	West-Vlaanderen
	Paul Van Welden	Vlaams-Brabant
	Jan Verbist	Antwerpen
	<i>Verantwoordelijke secretariaat: Nathalie Decruyenaere</i>	Oost-Vlaanderen
Raadscommissie 4 taxatie	Luc Soete (voorzitter)	West-Vlaanderen
	Luc Brasseur	Vlaams-Brabant
	Leo Friant	Oost-Vlaanderen
	Dirk Medland	Limburg
	Marc Van Bortel	Antwerpen
	<i>Verantwoordelijke secretariaat: Els Van Dael</i>	West-Vlaanderen
Raadscommissie 5 opvolging	Frank Vissers (voorzitter)	Antwerpen
	Jan Debuyck	West-Vlaanderen
	Marnik Dehaen	Vlaams-Brabant
	Peter Ketsman	Limburg
	Henk Vanthuylne	Oost-Vlaanderen
	<i>Verantwoordelijke secretariaat: Brigitte Hellemans</i>	Limburg

PROVINCIE ANTWERPEN

F UNCTIE	NAAM	E-MAIL	TELEFOON
Voorzitter	Veronique Degroote	veroniquedegroote@skynet.be	03 458.03.26
Ondervoorzitter	Catherine De Bie	arch.de.bie@pandora.be	015 27.33.53
Secretaris	Pieter Goffin	pieter@ff-architecten.be	03 605.12.62
Penningmeester	Wim Van Opstal	wimvanopstal@lsie.be	03 322.87.78
Afgevaardigde bij de NR	Jan Van Breedam	jvb@vlra.be	03 248.41.10
Raadsleden	Luc Vaes	luc@aatbvba.be	014 41.40.86
	Kris Minnen	architect@minnen.be	03 888.90.00
Plaatsvervangende raadsleden	Jan Verbist	jan@eon-architecten.net	014 31.79.55
	Lieve Joosten	lieve.joosten@skynet.be	03 844.75.70
	Jean-Pierre De Jaegere	dejaegere.jp@pandora.be	03 354.25.14
	Guy Dollez	info@dollez.be	03 311.58.41
	Frank Vissers	frank.vissers@vlra.be	03 651.84.78
	Marc Van Bortel	marc.vanbortel@scarlet.be	03 230.06.96
	Jef Heymans	jefheymans@skynet.be	03 886.76.06
Rechtskundige assessoren	Bart Van De Venster		
	Kristiaan Dehing		
	Ralph De Wit		
Lokale werkingscel Onderzoek	Veronique Degroote		
	Catherine De Bie		
	Pieter Goffin		
	Wim Van Opstal		
	Jan Van Breedam		
	Luc Vaes		
	Kris Minnen		
Lokale werkingscel Opvolging	Catherine De Bie		
	Kris Minnen		
	Jan Van Breedam		
	Frank Vissers		
Lokale werkingscel Taxatie	Jean-Pierre De Jaegere		
	Guy Dollez		
	Jef Heymans		
	Kris Minnen		
	Marc Van Bortel		

Lokale werkingscel	Lieve Joosten
Toegang tot het beroep	Jean-Pierre De Jaegere
	Guy Dollez
	Luc Vaes
	Wim Van Opstal
	Frank Vissers
Lokale werkingscel Stage	Jan Verbist
	Guy Dollez
	Kris Minnen
	Luc Vaes
	Wim Van Opstal
Tuchtraad	Veronique Degroote
	Catherine De Bie
	Pieter Goffin
	Wim Van Opstal
	Jan Van Breedam
	Luc Vaes
	Kris Minnen
	Jan Verbist
	Lieve Joosten
	Jean-Pierre De Jaegere
	Guy Dollez
	Frank Vissers
	Marc Van Bortel
	Jef Heymans

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

FUNCTIE	NAAM	E-MAIL	TELEFOON
Voorzitter	Jean-Paul Decordier	arcon@skynet.be	055 49.54.80
Ondervoorzitter	Dirk Mattheeuws	dirk.mattheeuws@advalvas.be	0477 46.50.29
Secretaris	Jo Lefebure	jo.lefebure@gent.be	09 269.37.47
Penningmeester	Jo Lefebure		
Afgevaardigde bij de NR	Philip Adam	philip.adam@pandora.be	050 71.58.93
Raadsleden	Leo Friant	leo.friant@friant.be	09 224.24.81
	Sara Van Rompaey	sara.vanrompaey@skynet.be	09 252.50.92
	Henk Vanthuyne	henk.vanthuyne@telenet.be	09 231.11.37
Plaatsvervangende raadsleden	Joëlle De Bock	jdb@egus.be	09 242.32.41
	Christian Van Soye	christianVS@skynet.be	03 777.29.93
	Patrick Derycker	patrick.derijcker@rug.ac.be	09 264.31.90
	Antoon Demuynck	antoon.demuynck@regie.fed.be	02 541.67.02
	Paul Vossaert		055 30.38.00
	Roger Van Driessche		09 282.07.05
Rechtskundige assessoren	Jean-Marie Molleman	jean.marie.molleman@eurostation.be	09 231.42.89
	Geert De Coninck A. Colpaert		
Lokale werkingscel Onderzoek	Jean-Paul Decordier		
	Dirk Mattheeuws		
	Jo Lefebure		
	Philip Adam		
	Leo Friant		
	Sara Van Rompaey		
	Henk Vanthuyne		
Lokale werkingscel Opvolging			
Lokale werkingscel Taxatie			
Lokale werkingscel Toegang tot het beroep			

Lokale werkingscel Stage	Philip Adam
	Leo Friant
	Sara Van Rompaey
	Henk Vanthuynne
	Joëlle De Bock
	Christian Van Soye
	Patrick Derycker
	Antoon Demuyne
	Paul Vossaert
	Roger Van Driessche
Jean-Marie Molleman	
<hr/>	
Tuchtraad	Jean-Paul Decordier
	Dirk Mattheeuws
	Jo Lefebure
	Jo Lefebure
	Philip Adam
	Leo Friant
	Sara Van Rompaey
	Henk Vanthuynne
	Joëlle De Bock
	Christian Van Soye
	Patrick Derycker
	Antoon Demuyne
	Roger Van Driessche
Jean-Marie Molleman	

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

FUNCTIE	NAAM	E-MAIL	TELEFOON
Voorzitter	Christophe Van Oyen	info@archimago.be	050 35.10.77
Ondervoorzitter	Jan Debuyck	arch@debuyck.be	056 44.36.33
Secretaris	Franki Maes	orde@maesdebusschere.be	059 50.26.46
Penningmeester	Jan Debuyck		
Afgevaardigde bij de NR	Jean-Marc Luypaert	jmluypaert@skynet.be	051 20.79.21
Raadsleden	Bernard Vauterin	bernard@pacer.be	051 26.40.15
	Pierre Tuypens	p.tuypens@skynet.be	056 21.63.23
	Dirk Vanbecelaere	architect@vanbecelaere.be	058 31.35.27
Plaatsvervangende raadsleden	Egied Vandezande	egied.vandezande@c3a.brenda.be	056 71.61.28
	Jacky Tavernier	mail@jtart.be	058 31.35.86
	Luc Soete	arch.luc.soete@online.be	059 70.34.54
	Willy Naert	w.naert@c3a.brenda.be	051 46.65.38
	Jean-Pierre Vanhoutteghem	jean-pierre.vanhoutteghem@telenet.be	0477 72.37.70
	Marc Vandendries	tekton42@skynet.be	058 31.22.27
	Hubert Verhaeghe	verhaeghe.christophe@belgacom.net	050 60.11.89
Rechtskundige assessoren	D. Vermeersch		
	Gerard Soete		
Lokale werkingssel Onderzoek	Christophe Van Oyen		
	Jan Debuyck		
	Franki Maes		
	Jean-Marc Luypaert		
Lokale werkingssel Opvolging	Jan Debuyck		
	Egied Vandezande		
	Jean-Pierre Vanhoutteghem		
	Jean-Marc Luypaert		
	Franki Maes		
	Willy Naert		

Lokale werkingscel Taxatie	Luc Soete
	Jacky Tavernier
	Pierre Tuypens
	Christophe Van Oyen
	Bernard Vauterin
	Hubert Verhaeghe
Lokale werkingscel Toegang tot het beroep	Marc Vandendries
	Jean-Pierre Vanhoutteghem
	Christophe Van Oyen
	Bernard Vauterin
	Luc Soete
	Lokale werkingscel Stage
Dirk Vanbecelaere	
Egied Vandezande	
Jan Debuyck	
Jean-Marc Luypaert	
Willy Naert	
Pierre Tuypens	
Marc Vandendries	
Hubert Verhaeghe	
Tuchtraad	Bernard Vauterin
	Pierre Tuypens
	Dirk Vanbecelaere
	Egied Vandezande
	Jacky Tavernier
	Luc Soete
	Willy Naert
	Jean-Pierre Vanhoutteghem
	Marc Vandendries
	Hubert Verhaeghe

PROVINCIE VLAAMS-BRABANT

FUNCTIE	NAAM	E-MAIL
Voorzitter	Jos Leyssens	jos.leysens@licencetobuild.be
Ondervoorzitter	Marnik Dehaen	marnik.dehaen@edpnet.be
Secretaris	Kati Lamens	kati@lamens.be
Penningmeester	Lut Vanden Broeck	lut.vandenbroeck@pajoplan.be
Afgevaardigde bij de NR	Jos Leyssens	
Raadsleden	Willy Alaerts	willy@alaertswp.be
	Luc Brasseur	brasseur.trekels@belgacom.net
	Paul Van Welden	paul@paulvanwelden.be
Plaatsvervangende raadsleden	Chantal Bonne	info@chantalbonne.be
	Jan Vanderlinden	arch.jvanderlinden@scarlet.be
	Luk Vanautgaarden	
	Chris Verhelst	chris.verhelst1@telenet.be
	Walther Decleyn	architectenlaboratorium@pandora.be
	Dominic Van Clé	architectuur.van.cle@skynet.be
Rechtskundige assessoren	Pieter Jongbloet	
	Willem Van Betsbrugge	
	Steven Verbeke	
Lokale werkingscel Onderzoek (Bureau)	Jos Leyssens	
	Marnik Dehaen	
	Kati Lamens	
	Lut Vanden Broeck	
Lokale werkingscel Opvolging (Bureau)	Jos Leyssens	
	Marnik Dehaen	
	Kati Lamens	
	Lut Vanden Broeck	
Lokale werkingscel Taxatie	Luc Brasseur	
	Willy Alaerts	
	Lut Vanden Broeck	
Lokale werkingscel Toegang tot het beroep (Bureau)	Jos Leyssens	
	Marnik Dehaen	
	Kati Lamens	
	Lut Vanden Broeck	

Lokale werkingssel Stage	Paul Van Welden
	Chantal Bonne
	Jan Vanderlinden
	Chris Verhelst
Tuchtraad	Jan Vanderlinden
	Willy Alaerts
	Luc Brasseur
	Chantal Bonne
	Luk Vanautgaarden
	Walther Decleyn

PROVINCIE LIMBURG

FUNCTIE	NAAM	E-MAIL	TELEFOON
Voorzitter	Annick Deboes	architect.deboes@skynet.be	011 34.06.72
Ondervoorzitter	Karla Menten	info@karlamenten.be	089 50.10.75
Secretaris	Dirk Medland	info@buro21architecten.be	089 30.76.30
Penningmeester	Annick Deboes		
Afgevaardigde bij de NR	Ludo Haesevoets	haesevoets-vermeulen@telenet.be	011 27.55.26
Raadsleden	Peter Ketsman	peter.ketsman@skynet.be	089 65.82.22
	Egide Meertens	info@egidemeertens.be	012 45.30.70
Plaatsvervangende raadsleden	Freddy Thoelen	freddy.thoelen@pandora.be	011 72.84.67
	Paul Vanhees		011 43.31.37
	Dominic Tholen	dominic@arch-tholen.be	011 81.21.10
	Jean-Louis Vandebriel	vandebriel.architect@pro.tiscali.be	011 32.11.65
	Dominique Verboven	dominique.verboven@universum.be	089 36.37.01
	Dominique Versluys	dominique@3800.be	011 67.28.58
	Koen Claesen	architect.koenclaesen@pandora.be	089 35.69.93
Rechtskundige assessoren	Marc Similon		
	Johan Dewez		
Lokale werkingssel Onderzoek	Annick Deboes		
	Karla Menten		
	Dirk Medland		
	Ludo Haesevoets		
Lokale werkingssel Opvolging	Peter Ketsman		
	Freddy Thoelen		
Lokale werkingssel Taxatie	Dirk Medland		
	Dominique Versluys		
Lokale werkingssel Toegang tot het beroep	Freddy Thoelen		
	Koen Claesen		

Lokale werkingscel Stage	Egide Meertens
	Dominic Tholen
	Koen Claesen
	Freddy Thoelen
	Jean-Louis Vandebriel
	Paul Vanhees
	Dominique Verboven
Tuchtraad	Freddy Thoelen
	Paul Vanhees
	Dominic Tholen
	Jean-Louis Vandebriel
	Dominique Verboven
	Dominique Versluys
	Koen Claesen

RAAD VAN BEROEP

FUNCTIE	NAAM	PROVINCIE	PLAATSVERVANGER
Voorzitter	Luc Janssens		Robert Thybergin
	Louis Meyer		Emile Teirlinck
	Edward Hulpiau		Jean Van Der Eecken
Leden Architect	Kati Lamens	Vlaams-Brabant	Paul Van Welden
	Leo Friant	Oost-Vlaanderen	Jean-Paul Decordier
	Karla Menten	Limburg	
Vervangende Leden Architect	Bernard Vauterin	West-Vlaanderen	Franki Maes
Griffiers	Frank Jodts		Patrick De Mey

Contact

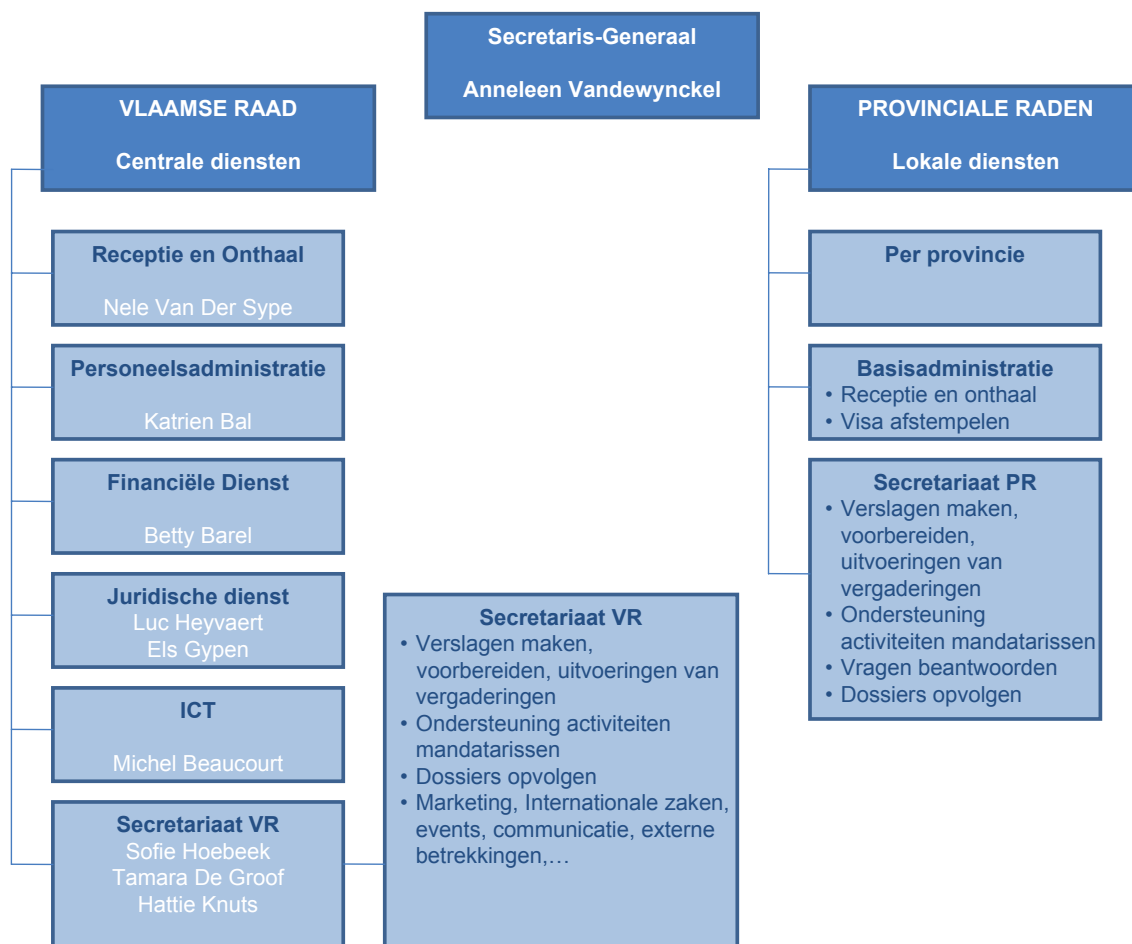
Raad van Beroep te Gent
 Koophandelsplein 23
 9000 Gent
 Tel. 09 267 41 11

Bijlage 2: Het personeelsbestand van de Vlaamse Raad – situatie 2009

VLAAMSE RAAD

Secretaris-generaal	Anneleen Vandewynckel
Juridische dienst	Luc Heyvaert
	Els Gypen
Financiën	Betty Barel
Personeelsadministratie	Katrien Bal
ICT	Michel Beaucourt
Secretariaat	Sofie Hoebeek
Secretariaat	Tamara De Groof
Secretariaat	Hattie Knuts
Receptie en onthaal	Nele Van de Sype
West-Vlaanderen	Els Van Dael
	Karen Garmyn
	Carine Coucke
Oost-Vlaanderen	Eddy Van Der Vorst
	Emmy Legon
	Nathalie Decruyenaere
	Sofie D'Hantschotter
Antwerpen	Lieve Gotemans
	Chris Joosen
	Sigrid Withaegels
	Els Burger
Limburg	Brigitte Hellemans
	Christy Vanderstraeten
Vlaams-Brabant	Nathalie De Clerck
	Kathleen Bauwens

Bijlage 3: De Orde van architecten - ledenbestand en geschiedenis

Ledenbestand

Iedere architect moet zich aansluiten bij de provinciale Raad van de provincie waar zich zijn hoofdactiviteit bevindt.

Aantal natuurlijke personen

Op 7 juli 2009 telde de provincie Antwerpen de meeste architecten, meer bepaald 1 937. De tweede in rij, Oost-Vlaanderen, telde er zo'n 200 minder. Vlaams-Brabant stond op de derde plaats met 1 485 architecten. De Vlaamse provincies met het minst aantal architecten zijn West-Vlaanderen met 1 026 en Limburg met 835 architecten.

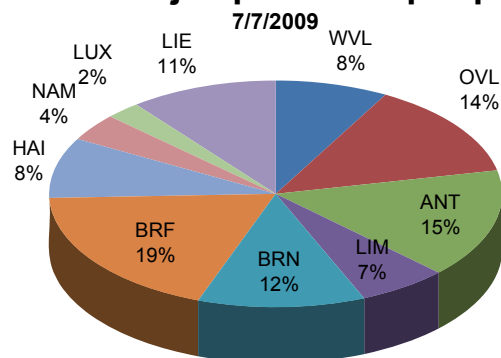
In Wallonië zijn de verschillen tussen de provincies meer afgetekend. Waals-Brabant telde de meeste architecten van alle Belgische provincies, namelijk 2 399. Luik komt in Wallonië op de tweede plaats met 1 350 architecten en wordt gevolgd door Henegouwen met 1 073 architecten. Namen (504) en Luxemburg (303) vervolledigen de rij.

Aantal natuurlijke personen per provincie

Antwerpen 1 937	Waals-Brabant 2 399
Oost-Vlaanderen 1 725	Luik 1 350
Vlaams-Brabant 1 485	Henegouwen 1 073
West-Vlaanderen 1 026	Namen 504
Limburg 835	Luxemburg 303
Vlaanderen 7 008 (55,5%)	
Wallonië 5 629 (44,5%)	
Totaal: 12 637	

Procentueel ziet de verhouding tussen de provincies er als volgt uit.

Aantal natuurlijke personen per provincie

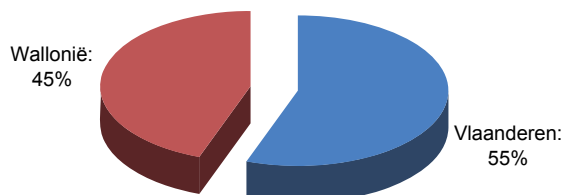

Vlaanderen is met 7 008 architecten goed voor 55% van het bestand. Wallonië komt met 5 629 architecten aan 45%.

Aantal natuurlijke personen Vlaanderen/Wallonië

7/7/2009

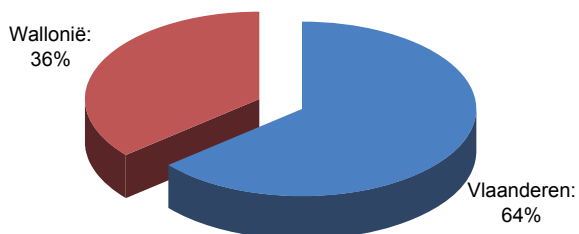

Aantal architectenvennootschappen

Heel wat architecten richten een vennootschap op. Wallonië telt momenteel 379 architectenvennootschappen conform de wet-Laruelle, Vlaanderen bijna 300 meer. Over de 'gewone' vennootschappen, opgericht door architecten, bestaan geen statistieken.

Aantal rechtspersonen Vlaanderen/Wallonië

7/7/2009

OVERZICHT VAN HET AANTAL RECHTSPERSONEN PER PROVINCIE

WVL	125	BRF	160
OVL	183	HAI	58
ANT	199	NAM	59
LIM	73	LUX	11
BRN	93	LIE	91
Vlaanderen:	673	Wallonië:	379
	64,0%		36,0%
Totaal:	1052		

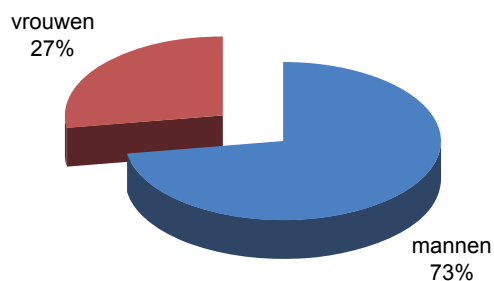
Verhouding mannen/vrouwen

Hoewel nog altijd vooral mannen zich vestigen als architect, telt dit creatieve beroep steeds meer vrouwen.

mannen	9 179
vrouwen	3 460

Verdeling vrouwen/mannen (België)

23/07/2009

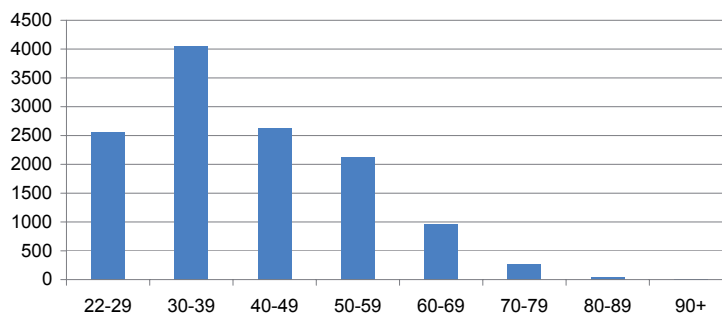
De verhouding mannen/vrouwen is exact dezelfde in Vlaanderen als in Wallonië. Nationaal geeft dat een verhouding van 27% vrouwen en 73% mannen.

Leeftijd

Architectuur is van alle leeftijden, zoals bijgaande grafiek aantoont.

Aantal architecten per leeftijdscategorie (België)

09/07/2009

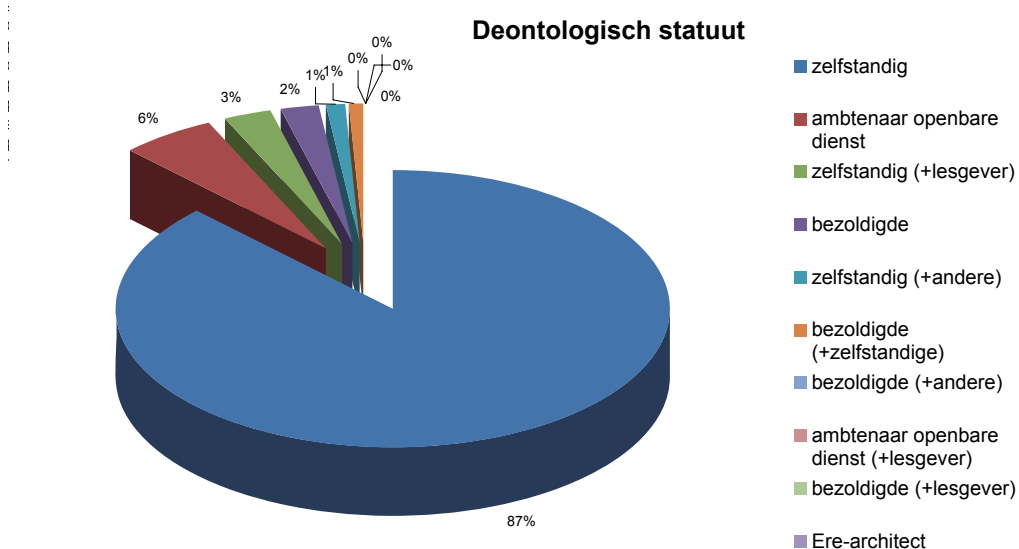
De verdeling wat leeftijd betreft is dezelfde in beide taalgemeenschappen.

Deontologisch statuut

Een architect kan zijn beroep onder verschillende hoedanigheden uitoefenen. Dat gaat soms gepaard met bepaalde beperkingen. Zo mag bijvoorbeeld een architect die als ambtenaar voor de regie der gebouwen werkt, geen zelfstandige opdrachten aannemen. Maar de meeste architecten zijn zelfstandig.

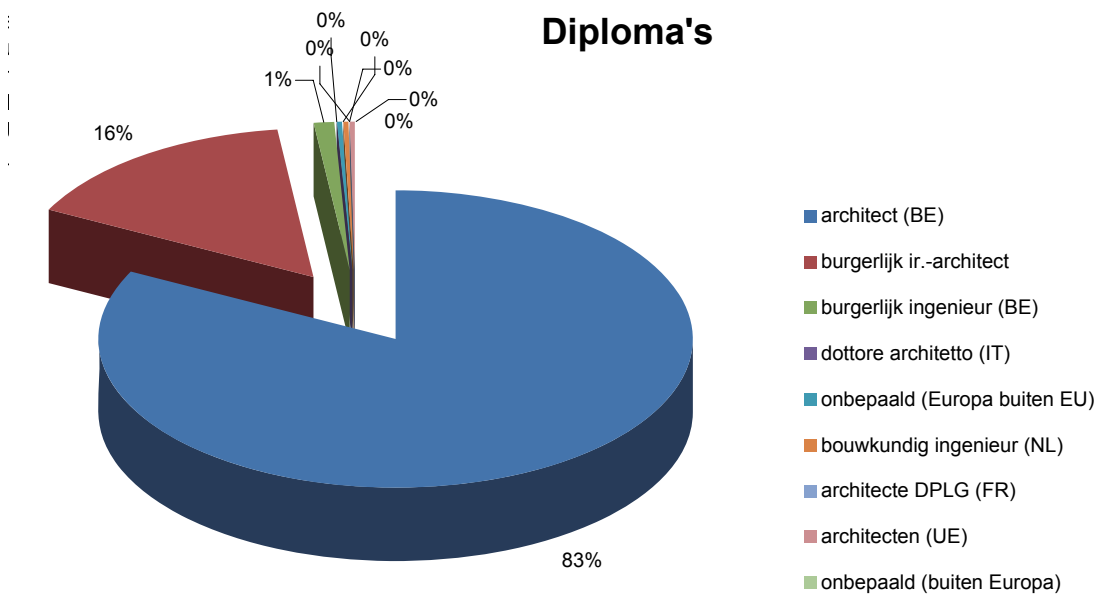
zelfstandig	11 060	87%
ambtenaar openbare dienst	705	6%
zelfstandig + lesgever	345	3%
bezoldigde	265	2%
zelfstandig + andere	156	1%
bezoldigde + zelfstandige	90	1%
bezoldigde + andere	9	0%
ambtenaar openbare dienst + lesgever	5	0%
bezoldigde + lesgever	2	0%
ere-architect	1	0%
Totaal:	12 638	100%

Diploma

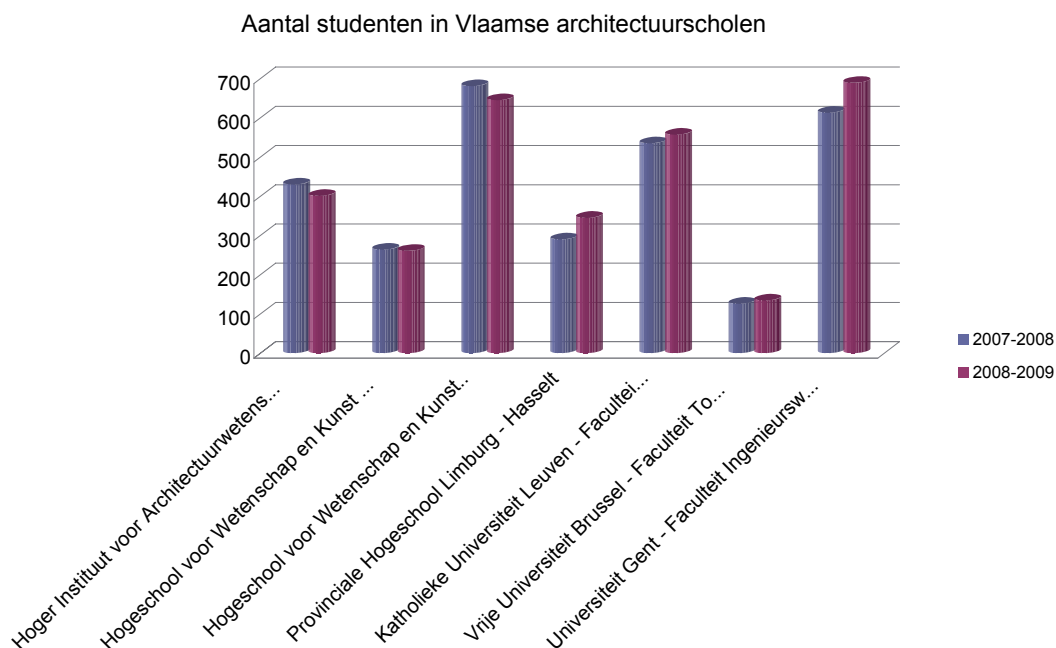
Verschillende diploma's kunnen toegang geven tot de uitoefening van het beroep van architect in België. Momenteel beschikken de meeste op de tabel ingeschreven leden over een diploma van architect, behaald in België. Talrijk zijn daarnaast de architecten met een diploma burgerlijk ingenieur-architect. De andere erkende diploma's, vaak uit landen van de EU, vormen een minimaal aandeel in het totaal.

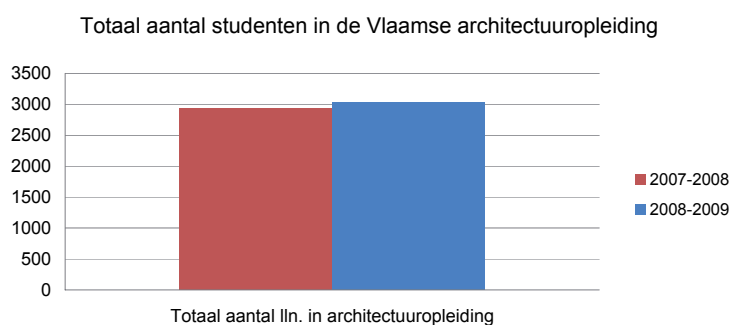

Studenten

De architect is geen uitstervend ras, integendeel, zoals blijkt uit het aantal studenten aan de verschillende architectuurscholen in Vlaanderen.

Ondanks een lichte daling vergeleken met het academiejaar 2007-2008 tellen de vijf Vlaamse architectuurscholen toch bijna 2 500 studenten architectuur.

In België zijn er 18 erkende architectuurscholen. De lijst vindt u elders in de bijlagen.

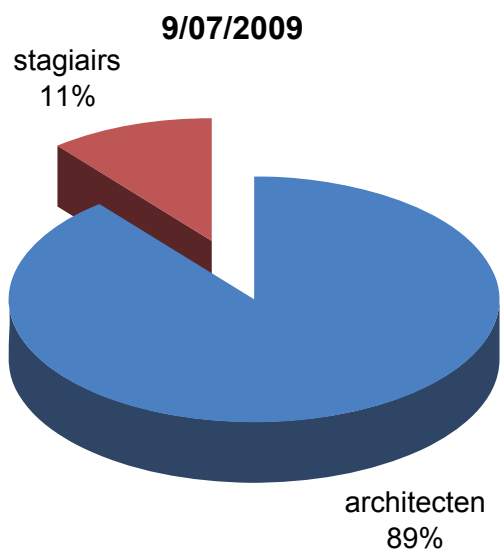

Stagiairs

Iedere afgestudeerde die het beroep van architect wil uitoefenen, moet eerst een stage doorlopen. De Orde oefent daarop toezicht uit. Na twee jaar wordt beoordeeld of de stagiair klaar is om opgenomen te worden op de tabel en dus om volwaardig het beroep van architect te kunnen uitoefenen.

Op dit moment zijn er 1 380 stagiairs ingeschreven bij de Orde. Dat betekent dat 11% van de architecten stagiair is. Wat deze verhouding betreft, zijn er geen verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië.

Verdeling architecten/stagiairs (België)

BELGIË	
architecten	11 259
stagiairs	1 380

VLAANDEREN	
architecten	6 254
stagiairs	756

WALLONIË	
architecten	5 005
stagiairs	624

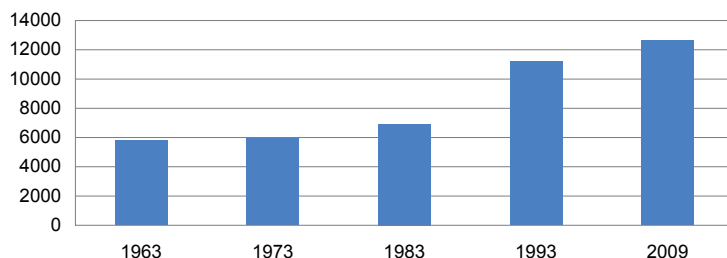

Geschiedenis

26 juni 1963	Oprichting van de Orde van Architecten.
September 2005	Aan Vlaamse zijde worden de raadscommissies en departementen in het leven geroepen. Dit betekent een grote stap in de hervorming van de Orde. De mandatarissen worden geïnstalleerd in de nieuwe werkingstructuur.
30 september 2005	De nationale Raad beslist unaniem tot een grondige hervorming door een wijziging van de wet van 26 juni 1963. De nodige maatregelen worden getroffen om te komen tot een autonome werking.
November 2005	De Nederlandstalige Raad van de Orde van Architecten wordt de Vlaamse Raad.

De Orde van Architecten bestaat meer dan 45 jaar en is in die periode sterk gegroeid.

Evolutie ledenaantal Orde

In 1963-1964, het eerste jaar dat zij operationeel was, telde de Orde 5 801 inschrijvingen, van wie amper 87 stagiairs. Tien jaar later bedroeg het aantal ingeschreven architecten 5 936 en was het aandeel van ingeschreven stagiairs met 10% opgelopen tot 594. Nog eens tien jaar later, in 1983, telden we 6 943 ingeschreven architecten, een stijging van 100 per jaar. In 2003 stonden er 11 190 architecten op de tabel of op de lijst van stagiairs, met een aandeel van 12,5% stagiairs. In 2009 verwachten we 12 500 ingeschreven architecten, onder wie 1 600 stagiairs. De jaarlijkse groei van de architectenpopulatie bedraagt momenteel 300 eenheden. Met het immense aantal ingeschreven studenten in het eerste jaar architectuur in de 18 Belgische architectuurscholen, zijn we in 2020 met meer dan 16 000 architecten ...

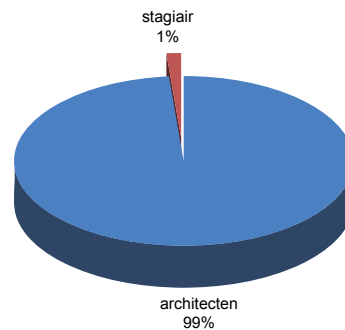

Bijlagen

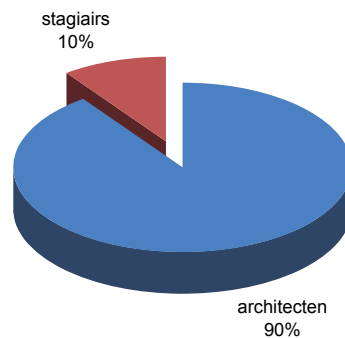
In 1964 kwam de Orde aan een zakencijfer van 11,6 miljoen Belgische frank (287 500 euro) en telde zij 13 personeelsleden. Twintig jaar later bedroeg het zakencijfer 51,9 miljoen Belgische frank (1 287 500 euro) en waren er 21 personeelsleden in dienst. In 2009 bedraagt het budget 5 913 000 euro en verdubbelt het aantal personeelsleden, vergeleken met 1983.

De ledenbijdrage is in de loop van de jaren gestegen van 2 000 Belgische frank (49,58 euro) in 1964 tot 3 000 frank (74,37 euro) in 1973, 8 250 frank (204,51 euro) in 1983 en 490 euro in 2005. In 2008 werd de bijdrage teruggebracht tot 450 euro.

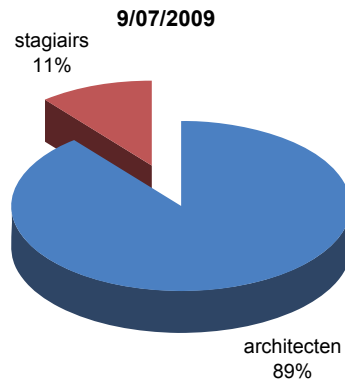
Verdeling architecten/stagiairs in 1963

Verdeling architecten/stagiairs in 1973

Verdeling architecten/stagiairs in 2009

Bijlage 4: De architectuurscholen in België

Vlaamse Gemeenschap

Artesis Hogeschool Antwerpen - Architectuurwetenschappen

Henry van de Velde

Mutsaardstraat 31

2000 Antwerpen

+32 (0)3 205 61 70

<http://www.artesis.be/architectuurwetenschappen/architectuur/algemeen/>

Hogeschool voor Wetenschap en Kunst – Sint-Lucas Architectuur

Campus Brussel

Paleizenstraat 65-67

1030 Brussel

+32 (0)2 242 00 00

<http://www.architectuur.sintlucas.wenk.be>

Vrije Universiteit Brussel – Architectonische

Ingenieurswetenschappen

Pleinlaan 2

1050 Brussel

+32 (0)2 629 28 40

<http://www.vub.ac.be/ARCH/index.php>

Provinciale Hogeschool Limburg – Arts & Architecture

Universitaire campus - Agoralaan (gebouw E)

3590 Diepenbeek

+32 (0)11 24 92 00

<http://cms.phl.be/eCache/DEF/3/346.html>

Hogeschool voor Wetenschap en Kunst – Sint-Lucas Architectuur

Campus Gent

Hoogstraat 51

9000 Gent

+32 (0)9 225 10 00

<http://www.architectuur.sintlucas.wenk.be>

Universiteit Gent - Faculteit Ingenieurswetenschappen

Jozef Plateaustraat 22

9000 Gent

+32 (0)9 264 37 42

<http://www.architectuur.ugent.be>

Bijlagen

Katholieke Universiteit Leuven - Faculteit Ingenieurswetenschappen

Kasteelpark Arenberg 1
3001 Heverlee
+32 (0)16 32 13 61
<http://www.asro.kuleuven.be>

Communauté française

Université de Liège – Faculté des Sciences Appliquées

Bâtiment B37 - Grande Traverse 12
4000 Liège (Sart Tilman)
+32 (0)4 366 94 21
<http://www.facsu.ulg.ac.be/cms/>

Institut Supérieur d'Architecture Lambert Lombard

Rue Courtois 1
4000 Liège
+32 (0)4 221 79 00
<http://www.isall.ulg.ac.be/>

Institut Supérieur d'Architecture Saint-Luc de Wallonie

Boulevard de la Constitution 41
4020 Liège
+32 (0)4 341 81 11
<http://www.saintluc.org/id111.htm>

Université catholique de Louvain – Faculté des Sciences Appliquées

Place du Levant 1
1348 Louvain-la-Neuve
+32 (0)10 47 23 41
<http://www.fsa.ucl.ac.be/ARCH/presentation/info.htm>

Institut Supérieur d'Architecture Intercommunal - site de Mons

Rue d'Havré 88
7000 Mons
+32 (0)65 32 84 10
<http://www.isa-mons.umh.ac.be/>

Faculté Polytechnique de Mons

rue de Houdain 9
7000 Mons
+32 (0)65 37 41 11
<http://www.fpms.ac.be/FPMsHome/fr/>

Institut Supérieur d'Architecture Saint-Luc Wallonie Tournai

Chaussée de Tournai 7
7520 Tournai
+32 (0)69 25 03 22
<http://architournai.be>

Institut Supérieur d'Architecture Victor Horta (ULB)

Bâtiment S - Campus de la Plaine Accès 5
Boulevard du Triomphe CP 248
1050 Bruxelles
+32 (0)2 650 50 95
<http://www.ulb.ac.be/horta/>

Institut Supérieur d'Architecture Saint-Luc de Bruxelles

Chaussée de Charleroi 132-134
1060 Bruxelles
+32 (0)2 537 34 19
<http://www.st-luc-brussels-archi.be>

**Institut Supérieur d'Architecture de la Communauté Française -
La Cambre**

Place Eugène Flagey 19
1050 Bruxelles
+32 (0)2 640 96 96
<http://www.lacambre-archi.be>

Bijlage 5: De bouwconjunctuur in 2008

Architecten evolueren economisch mee met de conjunctuur in de bouwnijverheid. 2008 gaat de geschiedenisboeken in als het jaar waarin zich een diepgaande economische crisis aankondigde.

Maar de terugval van het aantal vergunningen voor nieuwbouw is al enkele jaren aan de gang.

Evolutie aantal bouwvergunningen per jaar voor nieuwbouw

Bron: FOD Economie

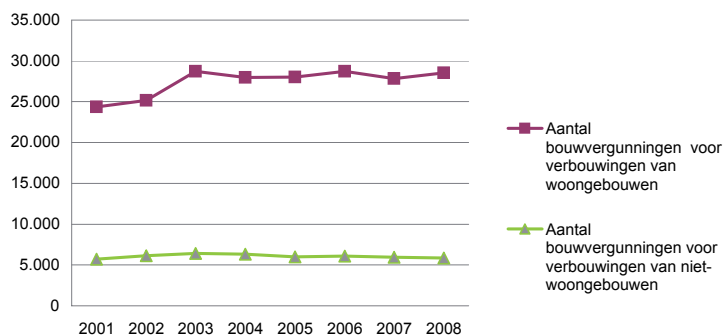
In 2008 werden bijna 10 000 minder stedenbouwkundige vergunningen voor de nieuwbouw van woningen uitgereikt dan in het piekjaar 2006. Die terugval tekent zich zowel bij de bouw van eengezinswoningen als bij die van appartementen af. De onzekerheid bij de consument, aangewakkerd door een bijwijlen fikse inflatie en door twijfels over de werkzekerheid, leidde duidelijk tot een uitstel van grote investeringen.

Opmerkelijk is wel dat het aantal vergunning voor eengezinswoningen in 2008 lichtjes steeg, terwijl dat voor appartementen fiks bleef dalen. De oorzaak daarvan is een overaanbod aan appartementen, zeker in landelijke gebieden. Het leeuwendeel van de nieuwe appartementsgebouwen omvat slechts een beperkt aantal appartementen en wordt niet gerealiseerd in de steden maar wel in de randgemeenten en het buitengebied. Door het overaanbod dat zich vertaalde in een dalende verkoop en dito prijzen, werden heel wat nieuwe projecten afgeblazen of uitgesteld. Vanzelf tuimelde de aanvraag van vergunningen naar beneden.

De renovatiemarkt kende de laatste jaren een veel stabielere evolutie dan de nieuwbouwmarkt.

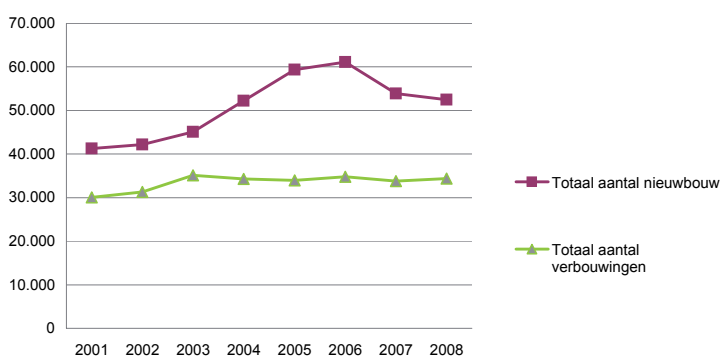
Evolutie aantal bouwvergunningen per jaar voor renovatie

Bron: FOD Economie

Het aantal uitgereikte vergunningen voor de renovatie van woongebouwen kende een lichte stijging in 2008, vergeleken met het jaar voordien. De prijs van de bouwgronden in Vlaanderen is daar zeker niet vreemd aan. Heel wat mensen geven de voorkeur aan de aankoop van een bestaande woning die ze daarna renoveren.

Verhouding nieuwbouw-renovatie

Bron: FOD Economie

Ondanks de daling in het aantal nieuwbouwwoningen blijft de renovatiemarkt toch sterk onder de nieuwbouwmarkt. Zo werden er in 2008 bijna 20 000 vergunningen meer uitgereikt voor nieuwbouw dan voor verbouwingen. Hierbij moeten we wel opmerken dat het aantal uitgereikte vergunningen niet echt een reëel beeld oplevert van de renovatiemarkt. Heel wat verbouwingswerkzaamheden hebben bijvoorbeeld betrekking op energievriendelijke ingrepen die fiscaal sterk worden gestimuleerd, maar waarvoor geen vergunningsplicht geldt.

Bijlagen

NIEUWBOUW	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Aantal stedenbouwkundige vergunningen voor de nieuwbouw van eengezinswoningen	22 565	21 467	22 498	25 144	27 776	26 596	23 860	24 154
Aantal stedenbouwkundige vergunningen voor de nieuwbouw van appartementen	18 712	20 689	22 597	27 086	31 602	34 559	29 995	28 332
Totaal aantal nieuwbouw	41 277	42 156	45 095	52 230	59 378	61 155	53 855	52 486
RENOVATIE	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Aantal stedenbouwkundige vergunningen voor de verbouwing van woongebouwen	24 355	25 159	28 717	27 977	28 014	28 733	27 835	28 542
Aantal stedenbouwkundige vergunningen voor de verbouwing van niet-woongebouwen	5 719	6 117	6 408	6 325	5 988	6 073	5 965	5 858
Totaal aantal verbouwingen	30 074	31 276	35 125	34 302	34 002	34 806	33 800	34 400

Bron: FOD Economie

Colofon

Orde van Architecten – Vlaamse Raad fv

p/a Livornostraat 160/2

1000 Brussel

E-mail info@vlra.be

Tel. +32 (0)2 643 62 00

Realisatie

Coördinatie: Anneleen Vandewynckel

Concept: Mixwerk

Eindredactie: Colette Demil & Staf Bellens

Prepress en druk: Comith

